

CARTULARI de la Catalunya Comtal

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

BARCELONA, DESEMBRE 2015 - NÚMERO 33

L'Institut visita

El Castell de

**SANTA
FLORENTINA**

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX ALS CENTRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

- Associació Espai Catalunya Topalekua- Sant Sebastià - Donostia.
- Cercle Català d'Araba. - Gazteiz-Vitoria.
- Cercle Català de Madrid - Madrid.
- Casa Catalana de Saragossa - Saragossa.
- Casa de Catalunya de Sevilla - Sevilla.
- Casal Català de Tenerife - Torviscas-ADEJE.

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA:

- Associació Catalana d'Essen Essen - Borbeck---Associació Catalana d'Amburg "El Pont Blau".

ANDORRA:

- Centre de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra - Andorra la Vella.

ARGENTINA:

- Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat" - Buenos Aires.
- Casal Català de Bahía Blanca - Bahía Blanca.
- Casal de Catalunya de Buenos Aires - Buenos Aires.
- Les Quatre Barres - Buenos Aires.
- Centre Català de Mendoza - Mendoza.
- Centre Català de Rosario - Rosario.
- Centre Català de Venado Tuerto - Venado Tuerto, Santa Fe.
- Casal Català de Mar del Plata.
- Casal de Catalunya de Santa Fe.
- Casal Català de Córdoba - Córdoba.
- Casal dels Països Catalans de la Plata - La Plata.
- Casal de Catalunya de Paraná - Paraná , Entre Ríos.
- Centre Català de Capitán Sarmiento - Capitán Sarmiento.

AUSTRÀLIA:

- Casal Català de Victòria / Catalan Club Victòria.

AUSTRIA:

- Casal Català de Viena - Viena.

COLÒMBIA:

- Comunitat Catalana de Colòmbia - Santa Fe de Bogotà, DC.

BRASIL:

- Associação Cultural Catalonia - São Paulo-SP.
- Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Llull) São Paulo - SP.

CANADÀ:

- Casal Català de Vancouver - Vancouver.

COSTA RICA:

- Casal Català de Costa Rica - San José.

CUBA:

- Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya - La Habana.

DINAMARCA:

- Casal Català de Copenhaguen - Copenhaguen.

EQUADOR:

- Casal Català de Quito - Quito.
- Casal Català de Guayaquil.
- Casal Català "Jorge Butinà" - Cuenca.

ESTATS UNITS:

- Fundació Paulí Bellet - Kensington - MD.

FRANÇA:

- Cercle Català de Marsella - Marseille.
- Casal Català de Tolosa de Llenguadoc - Toulouse.

JAPO:

- Centre Català de Kansai - Osaka.

LUXEMBURG:

- Centre Català de Luxemburg - Luxemburg.

MÈXIC:

- Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F.
- Casal Català de la Península del Yucatán - Mèrida, YU.
- Club d'Empresaris Catalans a Mèxic (CEC) - México D.F.

PARAGUAI:

- Centre Català d'Asunción - Asunción.

SUÏSSA:

- Centre Català de Lausane - Lausanne.
- Casal Català de Zürich, Zürich.
- Casa Nostra de Basilea - Birsfelden.

URUGUAI:

- Casal Català de Montevideo - Montevideo.

VENEÇUELA:

- Centre Català de Caracas - Caracas.

XILE:

- Centre Català de Santiago de Xile - Santiago de Xile.

Jaume Bertomeu
Editor

Lluïsa Goberna
Directora

Lluís Goberna
Cap de Redacció

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als afecionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.

E d i t o r i a l

Estem a prop ja de finalitzar aquest 2015, que ha estat ple d'esdeveniments importants i alhora d'uns fets força dramàtics que ens han commocionat a tots.

No sabem com serà aquest proper 2016, ja que tot està força enrevessat, però nosaltres volem començar aquest any amb el desig i amb moltes ganes que ens porti esdeveniments molt més positius i d'enteniment de les diferències, amb més respecte i menys intolerància, perquè si aconseguim això, aconseguirem la pau i altres reivindicacions que són de justícia, de les que tan necessitats estem tots ple-gats.

Aquest seria el desig que demanem per a aquest proper any. No és un desig fàcil d'acomplir, ho sabem, el de trencar amb aquest cicle de confrontaments, diferències i altres apologies per acabar amb les llibertats, però que bonic seria. No ho creieu? Perquè al cap i a la fi creiem que això és possible.

Nosaltres seguirem aquí, treballant dins de les nostres possibilitats, per realitzar i dur a terme la labor que ens hem proposat durant tots aquests anys, que és la de recordar la història i promoure la cultura del nostre país.

Des d'aquestes pàgines us desitgem unes

BONES FESTES NADALENQUES !

Lluïsa Goberna

Consell de Redacció Col·laboradors:

Elvira Bertomeu
Bartomeu Bioque
Josep Brunet
Toni Font
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Francesc Panyella
Rafael Portell
Mª Lluïsa Pujol
Jordi Sotorra
Joana Tarín

Maquetació i Disseny Lluïsa Goberna

Corrector: Joan Anton Font

Webmaster: David Ballesteros

Redacció i Administració:

Casanova, 43,
Esc. Dret. Entl. 3r.
08011 BARCELONA

Tel. 93 325 77 91

E-mail:
institut@cartulari.cat
estament@cartulari.cat
www.cartulari.cat

Capçalera: Copy-Art-Institut.

Impressió:
Copluz
Dipòsit Legal:
B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

CARTULARI

DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

ANY XXVIII - SEMESTRAL
NÚMERO 33 (segona època)

Portada..... 1
Castell de Santa Florentina.

Casals Catalans 2
Relació dels Casals d'arreu del món.

Editorial 3
Redacció i administració.

Informa 5
Les nostres activitats. Efemèrides.

Sopar d'Estiu..... 6
Presentació Cartulari 32.

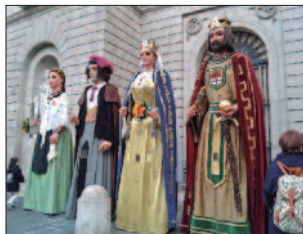
Racons de Barcelona.....38

Cicle de conferències.....49

Foto portada de: Lluïsa Goberna

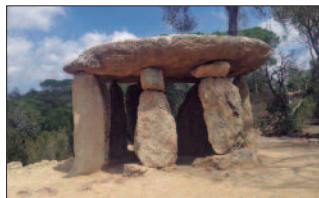
Tradició Gegantera a Catalunya.....8

La història i l'origen dels gegants són incerts, però com totes les civilitzacions, Catalunya tenia mitificada la figura del gegant,...

Megalitisme a Catalunya.....12

El terme megàlits prové del grec mega (*gran*) i lithos (*pedres*), i ens serveix per designar tots els monuments construïts amb grans lloses de pedra.

La Confraria de Santa Maria d'Ivorra.....16

Per poder establir el que van ser les institucions benèfiques, com ara les Confraries parroquials constituïdes per fer obres de caritat i de pietat,...

Castell de Santa Florentina..20

"Sorprèn veure els seus murs tan antics amb un aspecte tan actual. De vegades es vol visitar per la seva antigor i a vegades pel seu modernisme,..."

Ramon Llull.....26

Ramon Llull, pare fundador de la literatura catalana, està al nivell de figures com Cervantes, Dant, o Goethe. Tenia un gran do per a la llengua i un sublim sentit literari.

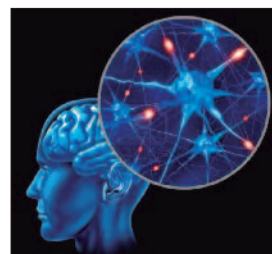
Genealogia i Heràldica.....30

En el número anterior vam parlar de les vint peces que són acceptades gairebé de forma unànime pels heraldistes. Aquestes peces tenen alhora unes varietats...

Equilibri Psicofísic.....34

La suggestió és un fenomen molt important, que pot canviar totalment la nostra vida si sabem utilitzar-la en benefici propi i explotar a fons les seves riqueses.

Nova York-Londres-París.....42
Queen Mary 2

Les ciutats i països d'aquest nou viatge ja els havíem visitat en altres ocasions, però teníem com a principal atractiu fer un transcontinental...

Cadenes i Relíquies.....46

Aquest article te una relació amb els que van sortir als anteriors Cartularis números 19 i 20 amb els títols Saqueig de Marsella i Catalans contra catalans

INFORMA

3 de juliol de 2015

Es va celebrar el **Sopar d'Estiu** i de Germanor, junt amb la presentació del **CARTULARI** número **32**. L'acte va tenir lloc a l'Hotel **PULITZER** de Barcelona.

1 d'octubre de 2015

Conferència a la Biblioteca Pública Arús de Barcelona, amb el títol "**Essers de la natura**", a càrrec del professor **Àngel Gordon**, escriptor i investigador

15 d'octubre de 2015

Conferència a la Biblioteca Pública Arús de Barcelona, amb el títol "**Llocs de poder: Montserrat (El sagrat i el profà)**", a càrrec de **Bartomeu Bioque**, escriptor i investigador.

7 de novembre de 2015

Visita cultural al **Castell de Santa Florentina de Canet** amb dinar al **Restaurant Del Santuari**.

EFÈMERIDES QUE CAL RECORDAR...

Poblet

18-1-1150.- El comte **Ramon Berenguer** va fer donació d'uns terrenys, uns horts, a **Poblet** perquè s'hi construís un monestir.

25-1-1151.- El príncep normand **Robert d'Aguiló** va fer donació al cavaller **Arnau de Palomar** de la terra de **Riudoms**, amb la condició que hi construís un castell. **Aquest fet es considera la fundació del poble de Riudoms.**

1416.- Amb la coronació del campanar finalitza la construcció de la **Seu Vella de Lleida**.

16-1-1641.- Va ser proclamada la **República Catalana** per **Pau Claris**, sota la protecció de França, encara que això representés el reconeixement de la sobirania del rei francès (**Guerra del Segadors**).

16-1-1716.- Sota el regnat de **Felip V** s'aplica el **Decret de Nova Planta** a Catalunya.

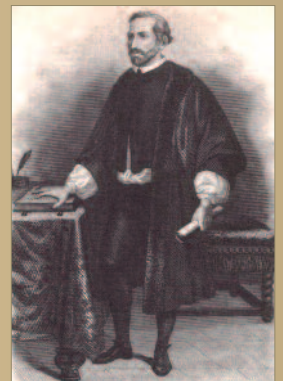
1-2-1871.- Es publica el primer número de "**La Renaxensa**".

1-1-1916.- Primera edició de la **Diada de la Llengua Catalana**, en reconeixement i defensa de l'ús del català a Catalunya.

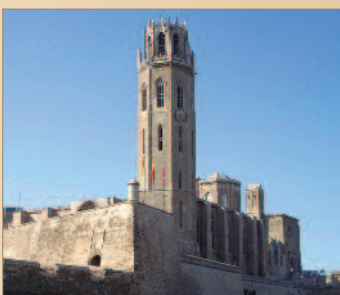
12-1916.- Inauguració del ferrocarril de **Barcelona a les Planes**.

1916.- Estrena d'**Els Pastorets** de **Josep Maria Folch i Torres** al **Coliseu Pompeia de Gràcia**, Barcelona.

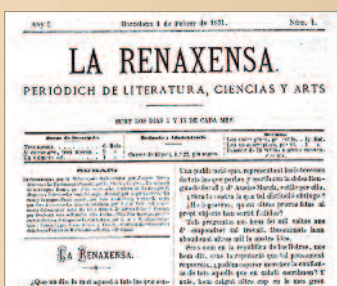
6-3-1926.- Per ordre governamental va ser destituïda la **Junta del Col·legi d'Advocats de Barcelona**, pel simple fet de **publicar un llistat en català**.

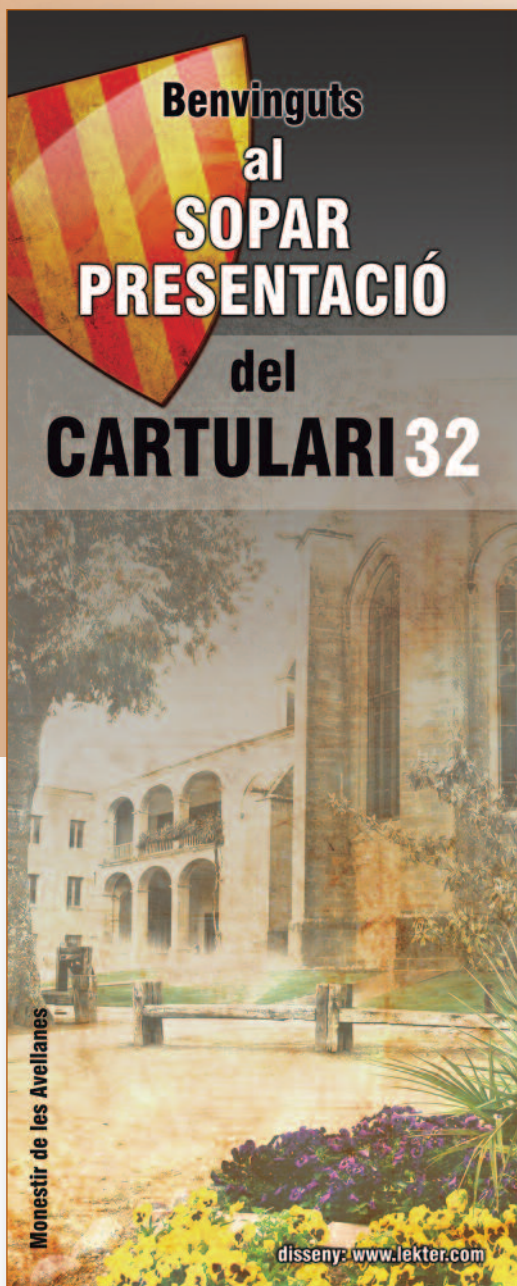

Pau Claris

Seu Vella

SOPAR D'ESTIU

Per Lluís Goberna

AQUEST SOPAR D'ESTIU, QUE JA ÉS UN CLÀSSIC DINS DE L'INSTITUT, VA TENIR LLOC EL PASSAT 3 DE JULIOL

En aquesta ocasió vam repetir el lloc de celebració: l'**Hotel Pulitzer** de Barcelona. En la seva terrassa-jardí ens van servir una copa de benvinguda mentre arribaven els assistents al sopar. Un cop acabada l'habitual trobada i tertúlia del amics, va començar el sopar al saló Visit de l'hotel.

A les postres va arribar la part més emotiva de la nit. N'**Àngel Gordon** va llegir el recordatori dedicat a l'estimat amic **Lluís Teruel**, que com sabeu ens va deixar el passat mes de maig. Aquest recordatori va sortir al Cartulari 32, que va ser el que es va presentar aquesta nit.

Després d'aquestes paraules es va lliurar el Decret de la medalla **Summum Fidelis**, de l'**Estament**, concedida a títol pòstum al Lluís, que va recollir visiblement emocionada la seva vídua, Maribel. El lliurament va córrer a càrrec del nou Gran Mestre de l'Estament, en **Joan Xavier Bofill**, conjuntament amb el Gran Mestre Restaurador, en **Jaume Bertomeu**.

A molts dels assistents se'ls van humitejar els ulls en recordar el nostre benvolgut amic, que ens va deixar massa aviat i al quan van dedicar una llarga i emotiva ovació.

Però l'acte havia de continuar i, com que ja era bastant tard, el sopar es va allargar més del que és habitual. Per aquest motiu, la directora del **CARTULARI** va donar una molt breu explicació del contingut d'aquest Cartulari número 32, que seguidament es va lliurar als assistents.

Va tancar la vetllada el sorteig de regals, **entre els quals hi havia dos quadres dels pintors Deltell i Arxé**, que les seves respectives vídues van tenir la deferència d'obsequiar.

Després de desitjar a tothom unes bones vacances, es va donar per acabat aquest tradicional **Sopar d'Estiu**, tot esperant començar l'octubre vinent amb les noves activitats de l'Institut. ©

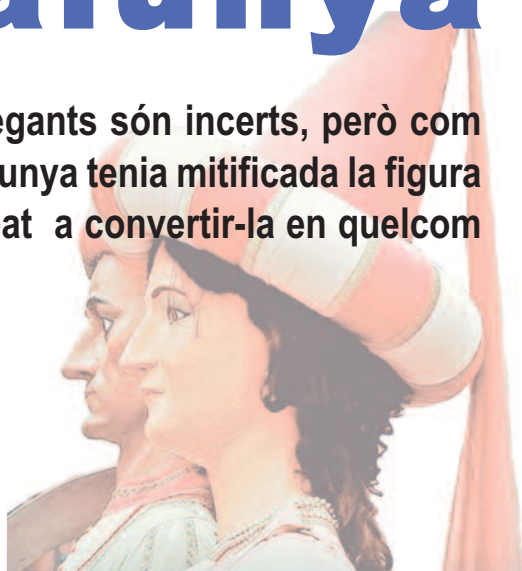

Tradició GEGANTERA a Catalunya

La història i l'origen dels gegants són incerts, però com totes les civilitzacions, Catalunya tenia mitificada la figura del gegant, fins que ha arribat a convertir-la en quelcom de la seva tradició.

Per Joana Tarín

Gegants del Pi

Els gegants formen part de la tradició catalana des de fa molts anys. Les referències escrites es remunten a finals del segle XIV, quan aquestes figures de grans dimensions participen en les processons del **Corpus Cristi**, amb l'objectiu d'atraure el poble ensenyant figures i escenes sagrades. **Per tant, els primers gegants te-**

nien relació amb la religió.

La festivitat del Corpus fou creada en el segle XIII i representa la sacralització d'antigues festes paganes de celebració de la primavera. **Els primers gegants construïts són, en el fons, la representació d'aquests éssers presents en els mites de totes les cultures de l'antiguitat.**

El primer gegant documentat al nostre país i a tot Europa és "Lo rei David ab lo gigant" i va participar en la processó de Barcelona l'any 1424.

Gegant Daniel (former), de la Trinitat Nova

Gegant Ferran, de la parròquia de Sant Jaume Apòstol de Barcelona

Gegants de Manresa, davant l'Ajuntament de Barcelona

Gegants de Martorell, la Velleta i el Diable

Gegantona Laia (Santa Eulàlia)

El que no tenim tant clar és a partir de quan comencen a existir gegants tal com els coneixem actualment. Antigament eren homes pujats dalt de xanques. Es creu que en el 1601 van començar a sortir gegants més semblants als d'avui dia. Aquests van ser dos, en **Mustafà, príncep sarraí**, i **Elisenda, princesa cristiana**, coneguts arreu com "**Els gegants del Pi**".

Durant el següent segle es creen més figures de gegants i, fins i tot, començava a haver-hi rivalitats entre pobles.

A causa de la Guerra Civil hi va haver prohibicions per part de les autoritats, i van ser moltes les pèrdues geganteres, encara que no van desaparèixer del tot.

L'any 1982 se celebrà la primera trobada internacional de gegants a Matadepera, i es crearen associacions de colles geganteres. **Actualment es calcula que hi ha uns 3.000 gegants a les contrades catalanes.**

Cada districte de Barcelona compta amb els seus propis gegants. Els que representen la ciutat són en **Jaume I** i **la Violant d'Hongria**, que participen en tots els actes més assenyalats. En Jaume I es el gegant més alt, amb una alçada de 4,60 metres. **Quant surt fora de Barcelona porta**

Gegants de Gràcia, en Pau i la Llibertat

casc, mentre que per la ciutat du la corona. Sempre ballen davant d'una autoritat.

Son dignes de menció els gegants de **Santa Maria del Mar**, els de la **Plaça Nova**, **Santa Andreu**, **Gràcia**, **Les Corts**, **Sants**, la **Barceloneta**, entre molts d'altres.

Hi ha moltes poblacions arreu de Catalunya que tenen els seus gegants. **A Berga, en la celebració de la Patum**, hi participen tota mena d'animals fabulosos com les **Mulasses**, les **Àligues**, els **Lleons**, els **Dracs**, i els elements humans són simbolitzats pels gegants i els nans que ballen a la plaça abans d'arribar el moment culminant dels plens.

En les festes de la Misteriosa Llum de Manresa, que se celebra la segona quinzena de febrer, entre els actes que es fan destaca la desfilada de gegants i capgrossos.

De gegants també en trobem a **Solsona**, "**El gegants bojós**", que formen un dels elements més alegres de la celebració del Carnaval a la capital del Solsonès.

Dins dels actes de la festa major de **Sant Anastasi a Lleida**, cal destacar la comitiva popular formada per gegants i capgrossos, ball de Bastons i el Marraco, que s'ha convertit en l'autèntic símbol de les festes.

A Vilafranca del Penedès, es diu que se celebra la festa major més típica de Catalunya, en honor a Sant Fèlix. S'hi reuneix una àmplia mostra de balls, com el de **Gitanes**, els **Bastoners**, l'**Àliga**, els **Gegants** i el **Drac**, aquest darrer considerat el més antic de Catalunya.

Mataró celebra les festes de les Santes amb la participació de tots els seus elements tradicionals, entre els quals sobresurt la família del **Gegant Robafaves**.

La tradició gegantera a Catalunya és molt popular i no hi ha cap acte festiu rellevant que no gaudeixi de la presència dels gegants.©

Gegants de la Marina, en Magí i la Quimeta (pagès i peixetera, dos oficis de l'antiga Marina de Sants)

Gegants de Les Corts, Jaume II i Elisenda de Montcada

MEGALITISME a Catalunya

L'ARQUITECTURA DE LES PEDRES

Per Elvira Bertomeu

El terme megàlits prové del grec mega (gran) i lithos (pedres), i ens serveix per designar tots els monuments construïts amb grans lloses de pedra.

Aquestes construccions es van estendre com un tipus d'arquitectura funerària, comú a poblacions diverses. Es van emprar durant uns 3.000 anys, des del neolític mitjà fins a la primera edat del bronze, tot i que més tard es van acabar utilitzant com a barraca per a pastors, per a les eines del camp o per a la vinya i els conreus, fins i tot com a refugi de pas. **És el cas del Dolmen de Céllecs, a la Roca del Vallès, també anomenat Cabana del moro.** El seu nom fa referència a la seva utilitat com a refugi. Trobem aquest nom repetit en altres sepulcres megalítics i en altres com a recordatori

d'antigues tradicions i llegendes. El Dolmen de la Taula dels lladres, al Port de la Selva, ens recorda amb el seu nom que fou punt de trobada de lladres.

L'arquitectura de les pedres és una part molt important del nostre patrimoni col·lectiu i majoritàriament la podem trobar a la zona nord, des de Rosselló (Catalunya Nord) fins a l'Alt Camp i des del Cap de Creus al Pallars Sobirà, així com a la Serralada Litoral i Prelitoral i a la part central de Catalunya. En destaquen: l'Albera i l'Alt Empordà, Les Gavarres al Baix Empordà, el Vallès Oriental i Maresme, Osona i el Moianès, l'Alt Urgell i Pallars, el Solsonès i Bages.

Dolmen de Céllecs
o Cabana del moro,
a la Roca del Vallès

Dolmen Pedra Gentil de Vallgorguina

Entre les diferents construccions, les més conegudes són els dòlmens i els menhirs. Algunes d'elles es troben en bon estat, però n'hi ha d'altres que han estat restaurats, en falten lloses o estan en molt mal estat. També trobem menhirs trencats o tombats i mig enterrats.

El Dolmen de Pedra Gentil de Vallgorguina és un bon exemple de dolmen restaurat i lloses trencades. És coneguda la llegenda que l'acompanya, referida a les bruixes i el diable. **Encara avui és un punt de trobada la nit de Sant Joan.**

Dòlmens

Els dòlmens, o taules de pedra, són construccions humanes fetes a base de la col·locació de pedres. L'estructura típica és una cambra i la seva mida varia segons el tipus de sepulcre. Aquesta està formada per ortòstats (*lloses laterals*) i una o més lloses de coberta. Una part important és el túmul, anomenat tarter, que pot ser circular o el·líptic, de vegades aprofitant el terreny del voltant.

Els podem classificar segons la mida, la seva forma, el nombre de lloses o l'època de construcció.

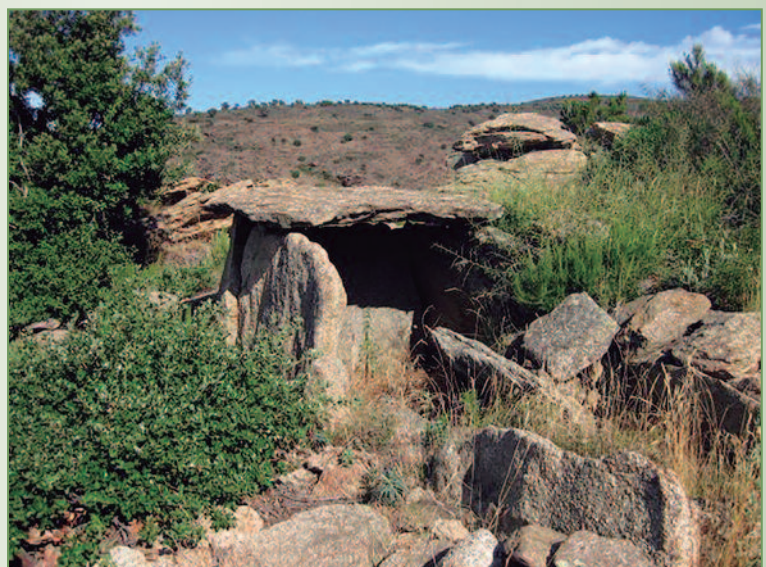
Troblem els **dòlmens simples** amb vestíbul, aquests generalment amb dues lloses paral·leles; les **cambres pirinenques**, on la llosa d'entrada és més baixa; els **dòlmens oberts** amb un dels costats totalment obert, i les **cistes**, que són dòlmens més petits en què els quatre costats són tancats i l'entrada és la llosa que la cobreix, i que, per tant, té un accés en vertical. Com exemple tenim les "*cistes petites*", del Grup Tavertet, contingudes dintre de grans túmuls; les "*cistes amb túmul*" de l'Alt i Baix Empordà i la Garrotxa; i

les "*cistes solsonianes*", "*cistes sense túmul*", a Osona, Bages i Vallès Oriental.

També hi ha els **sepulcres amb corredor** o dòlmens amb passadís. Les **galeries catalanes** són sepulcres amb corredor, però més ample. **Un exemple d'aquestes seria el Mas de la Mata al Port de la Selva.** De sepulcres amb corredor en trobem a l'Alt Empordà, Rosselló, Baix Empordà i Corredor Litoral, Ribagorça, Vallespir i Conflent.

En els paradòlmens, a diferència dels altres, s'aprofita la construcció natural de la roca o les pedres de l'entorn. En podem trobar a la Selva i Baix Empordà, alguns d'ells són el Paradolmen de Pedra Sobre Altra, el Paradolmen d'en García i el Paradolmen de Ses Rates.

Dolmen Mas de la Mata a Vilajuiga (Port de la Selva)

Pla de les Pruneres a Mollet del Vallès

Menhirs

Els menhirs, o pedres dretes, els podem trobar sols o en grup. Se'n diu que són monuments centrats en cerimònies religioses, funeràries o de culte al sol, però el cert és que guarden un cert misteri. **Un dels més alts de Catalunya és el del Pla de les Pruneres de Mollet del Vallès amb 4,90m. i té la peculiaritat d'estar gravat en relleu.** La concentració més elevada de menhirs la trobem a la Serra de l'Albera.

Quan els trobem en grup i en forma circular o ovalada en diem **Cromlec**. A vegades encerclen un dolmen. **Podem trobar el cromlec de Pins Rosers o "Pedres del Diable" al recinte d'una depuradora d'aigües a Llinars del Vallès.** També hi trobem un al recinte de **Mas Baleta als Estanyes de la Jonquera** a l'Alt Empordà.

Els **hipogeus** són petites coves artificials excavades a la roca o subsòl. Un exemple és el de la Vinya d'en Tit - Costa de Can Martorell, al Maresme, amb un corredor i

Cromlec de Pins Rosers o "Pedres del Diable", a Llinars del Vallès

Mas Baleta als Estanys de la Jonquera (Alt Ampordà)

una cambra sepulcral tallats a la roca. Un altre exemple d'hipogeu és el de la Sagrera, a Barcelona, que va ser trobat quan es feien les obres per a l'estació de la nova línia de tren d'alta velocitat.

Les pedres oscil·lants són grans blocs de pedra identificables, de vegades gravats en la seva superfície, que possiblement indicaven un lloc d'antigues reunions o orientaven simplement un camí. **Com exemple trobem la pedra dels sacrificis de Capmany**, a l'Alt Empordà.

Segons la tradició popular als dòlmens o menhirs se'ls atorgava orígens sobrenaturals, de vegades diví, de vegades demoníac. Joan Amades fa una recopilació de llegendes i tradicions al seu llibre *"Mitologia megalítica"*. I Albert Fàbrega en el llibre *"Llegendes de ponts, dòlmens i menhirs a Catalunya"* ens parla de creences i mites com el dimoni, les bruixes, els gegants, els follets o les fades. ©

Pedra dels sacrificis de Capmany (Alt Empordà)

LA CONFRARIA DE SANTA MARIA D'IVORRA

Per Jordi Sotorra
Diplomat en Genealogia
per la Societat Catalana
de Genealogia, Heràldica
i Nobiliària

Per poder establir el que van ser les institucions benèfiques, com ara les Confraries parroquials constituïdes per fer obres de caritat i de pietat, és important en primer lloc fer una referència històrica del moment en què van ser fundades. Fonamentarem l'estudi en la Confraria de Santa Maria d'Ivorra, que fou la primera del Bisbat d'Urgell i una de les primeres de Catalunya.

Per tal de veure la importància i la magnitud de la Confraria és important fixar-nos en la demografia d'aquesta localitat i en l'any de la seva fundació, a cavall entre el 1010 i el 1011.

Ivorra és un petit poble de la Segarra de tant sols 115 habitants censats (dades de 2014) situat al capdamunt d'un petit pujol. La població resident a Ivorra el segle XI no es coneix de forma exacta però es creu que no era gaire elevada. El fogatge de 1497 fa referència a 45 focs (*cases*) i, per tant, podríem considerar una població al voltant d'unes 225 persones (*5 persones per casa*).

Per fer referència a la població de l'any de creació de la Confraria, el 1010, hem de considerar diversos factors. El més significatiu és la caiguda del 30% de la població com a conseqüència de la pesta del 1348. A més, entre la data del fogatge i el 1010 hi ha una diferència de gairebé 500 anys i la repoblació encara no havia començat, fet que implica que l'any 1010 (*data de la fundació de la*

Confraria) és possible que no s'arribés al centenar de persones. **Aquesta circumstància dóna indicis del perquè amb tant poca població el representant papal va autoritzar la creació de la Confraria.** Es poden considerar diverses raons: el reconeixement del miracle pel comissionat del Papa, **Bernat bisbe de Tolosa**, que va ordenar la fundació de la Confraria sota la invocació de Santa Maria d'Ivorra; la necessitat de la caritat; la fe en Déu i **el fervor que la gent tenia al miracle del "Sant Dubte"** (Cartulari 30).

Que eren les Confraries? Quina funció tenien? Quina fou la raó de la seva creació? I què va ser la Confraria d'Ivorra? Doncs bé, anirem donant resposta a cadascuna d'aquestes qüestions, però la base de la seva fundació fou l'assistència social i espiritual.

Les Confraries van tenir tot el suport de la parròquia. Que alhora disposava del cementiri, la rectoria i la sagrera. **La sagrera era un espai que envoltava les esglésies** i que es considerava territori sagrat a una distància d'inviolabilitat de trenta passes al voltant d'esglésies i cementiris i **que esdevenia un lloc de refugi i resistència de la pagesia davant de les agressions feudals.**

Aquesta resistència va començar a materialitzar-se arreu amb la fundació de les primeres "*fraties*" o germandats sota la invocació del sant patró del poble, amb la finalitat d'assistir els pagesos en tota mena de serveis socials, econòmics i espirituals.

Conseqüència d'aquest procés serà la creació de Confraries de laics (*segles XI-XII*), ubicades en parròquies, com la d'Ivorra.

Ja sota l'imperi Carolingi és té coneixement d'institucions parroquials anomenades "*geldoniae*" "*collectae*" (*que tenen un sentit de: contribució, escot, col·lecta, recaptació, reunió a ssemblea etc.*) També anomenades confraries, eren entitats de solidaritat mútua que sota la influència cristiana es converteixen en pietoses associacions amb diferents activitats.

Les funcions de les confraries eren de caràcter benèfic i d'ajuda als confreres. Aquestes, centrades en una parròquia, consagraven les misses per les ànimes dels seus afiliats i proporcionaven l'ajuda necessària en cas que algun confrere estigués mancat de béns per subsistir. Donaven assistència als malalts sense suport familiar, concedien el dot a les donzelles filles de confreres que no la poguessin proporcionar i també el pagament del funeral i l'enterrament del confrere que no disposés de recursos per a aquesta despesa. De tots aquests serveis els confreres en gaudien a canvi del pagament d'una mòdica quantitat anual.

Sovint totes les confraries estaven sota la invocació d'un sant, normalment el patró del lloc. **En el cas de la confraria d'Ivorra està sota la invocació de Santa Maria.** La creació de la Confraria va ser motiu perquè el Papa Sergi IV estengués una butlla pontifícia en la qual reconeixia el miracle eucarístic i atorgava privilegis i indulgències a la Confraria d'Ivorra.

El Bisbe Ermengol d'Urgell va donar a la Confraria de Santa Maria d'Ivorra les seves ordinacions entre l'abril del 1010 i maig del 1011 (dades aproximades).

Les Ordinacions són el reglament amb el qual es regulava l'activitat de la Confraria. Aquestes associacions d'homes i dones sota l'advocació del Sant Patró de la parròquia estava regida per 12 confreres, organitzats en administradors i un Capità, president de l'entitat, que eren escollits pel rector. Tenien la funció de dirigir, administrar i entre altres coses posar pau als problemes que hi poguessin haver entre els confreres.

Un petit regest de les Ordinacions:

- I Cada confrere ha de pagar una punyera de forment, dues d'ordi, i un cànter de vi
- II Que tots els confreres inscrits en el llibre participin de tots els beneficis
- III Que el rector o els que el succeeixin hauran de celebrar misses per les ànimes dels confreres
- IV Que hi haurà 12 confreres caps de casa, Capitans i administradors escollits pel rector
- V Els confreres vinguts a menys, per malaltia, o que no tinguin per viure, que siguin ajudats per la confraria
- VI Si un confrere estigués malalt i no tingués ningú per cuidar-lo, que el Capità faci que sigui cuidat
- VII Si alguna poncella filla d'un confrere no tingués béns pel dot, sigui la confraria qui l'ajudi a pagar-la
- VIII En el cas que algun confrere caigui en captivitat en terra de moros o de gent enemiga de la fe catòlica, disposin dels béns de la confraria
- IX Que si un confrere mori i no pugui pagar l'enterrament, sigui a càrrec de la confraria
- X Que els Capitans hagin de concordar i pacificar els problemes que hi puguin haver
- XI Així com Jesucrist per misericòrdia va redimir tot el món, el rector de la confraria faci les obres de misericòrdia en cas de necessitat als confreres

Els membres de la Confraria eren caps de família els quals havien de pagar el delme al rector. La quantia no era massa important; podia ser en espècie d'acord amb l'economia de l'època. Així doncs els béns de la Confraria provenien principalment d'aquestes quotes que eren anuals a més de les donacions, deixes testamentàries, multes, censals, etc. patrimoni que servirà per atendre els serveis als seus membres inscrits en el "llibre".

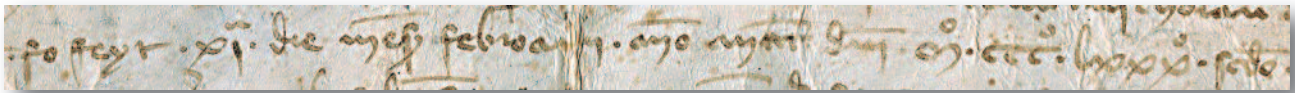
Els pergamins que es reproduïxen a continuació, son de l'arxiu Diocesà de Solsona, on documentalment es pot veure el que fins ara s'ha explicat.

En el primer document dirigit al Veguer de la Segarra es fa reclamació perquè hi ha confreres que no paguen el que està estipulat, i el Veguer obliga al pagament, segons manen les constitucions, i fent un petit regest del document, ve a dir el següent:

Document datat el 11 de febrer de 1382

Pere Vinyoles, Veguer de la Segarra pel Duc de Cardona, com a àrbitre elegit pels homes de la universitat d'Ivorra en la qüestió de mantenir la luminària i llànties de l'església, sentència el costum antic de pagar anualment una punyera de forment tots los caps de casa per raó de la Confraria, que paguin la punyera de forment aquells solament que no tinguin casa ni possessions, aquells que tenen casa hauran de pagar-ne dos, i si tenen dues cases quatre i si a cas tot això no bastàs per mantenir la dita luminària i llànties i altres coses i serveis que paguin tots segons més o menys d'això.

fo feyt . XI die mensis february anno amati Domini M. CCC LXXX secundo

En el següent document es pot veure l'existència del Capità de la Confraria i una de les formes de finançament, el regist del document diu així:

Document datat l'1 de desembre de 1397

Berenguer Ça Torra i la seva muller Guillemona d'Ivorra, vénen a Berenguer de Capdevila i Berenguer Castell d'Ivorra Capitanis Caritatis (Capità de la Confraria o Caritat) i a la dita Capitania 10 sous barcelonesos de censal a pagar per la festa de Santa Maria d'agost.

El preu de la venda és de 200 sous barcelonesos (és a dir a raó del 5%).

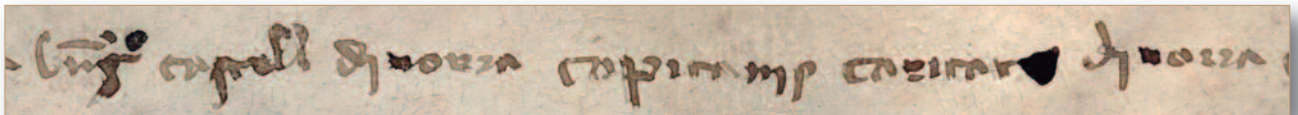
Document datat el 16 de setembre de 1405

Ramon Joan i la seva muller Francesca d'Ivorra, vénen a Jaume Traver i Berenguer Ça Torra d'Ivorra Capitanis Caritatis i als seus successors en la capitania 7 sous, 4 diners barcelonesos de censal que es pagaran per Santa Maria d'agost a casa del dit Capità o d'aquell qui llavors ho serà.

El preu de la venda és de 100 sous Barcelonesos pagats al comptat (és a dir a raó del 7%).

El càrrec de Capità es creu que tenia una durada limitada, tal com es pot observar en els documents anteriors. En **Berenguer Ça Torra** consta com a venedor a la Caritat l'any 1397 i l'any 1405 figura com a comprador i Capità de la Caritat, en 8 anys de diferència.

Entre d'altres documents se'n citaran dos, el 14 d'octubre de 1431 el rei **Alfons el Magnànim** concedeix la facultat de demanar almoina per tot el regne i publicar les indul-

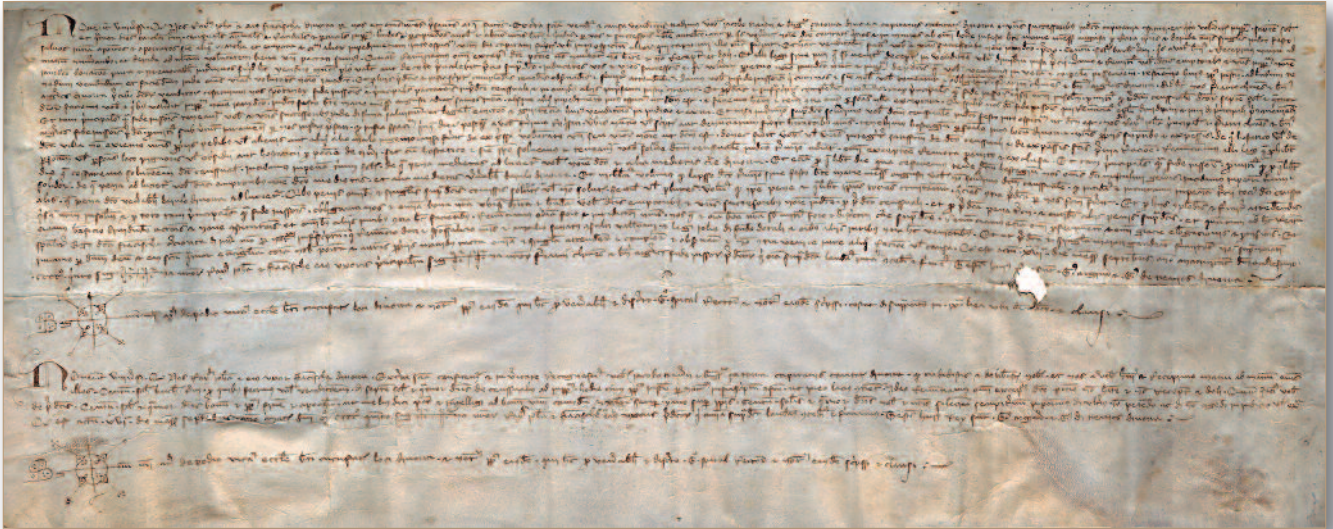

Document datat l'11 de desembre de 1397

Un altre document de semblants característiques és el següent, que el regist diu així:

gències i miracles. 22 de juny 1439 **Francesc Tovia** Bisbe d'Urgell tramet cartes als Bisbes i altres patriar-

... luy^o catana Inoua capitanyo catana Inoua

Document datat el 16 de setembre de 1405

ques perquè facin públic les moltes indulgències concedides a la **Confraria de Santa Maria d'Ivorra**.

A l'església de Sta. Maria on es produí el miracle del Sant Dubte, a causa de la gran quantitat de gent que hi anava en pelegrinatge, **es va fer necessari construir en el seu lloc, l'actual santuari i una hostatgeria, per poder donar alberg als peregrins. Fou inaugurat el 1663, encara que la façana data del 1762.**

La fundació de la Confraria de Santa Maria d'Ivorra, està ben documentada, però el que no està clar és la seva dissolució o desaparició. De tota manera, hi ha diversa documentació del segle XV en la qual es contempla l'autorització per recollir almoines per al manteniment dels capellans amb la finalitat de celebrar misses i oficis religiosos.

Tot fa pensar que l'extinció de les Confraries fou gradual i progressiva. ©

Santuari de Santa Maria d'Ivorra

Castell de SANTA FLORENTINA

“Sorprèn veure els seus murs tan antics amb un aspecte tan actual. De vegades es vol visitar per la seva antigor i a vegades pel seu modernisme, un modernisme però que respecta admirablement els cànons gòtics de la vella construcció, com ho demostren els mobles, les escultures, els tapissos, els quadres, la porcellana, el vidre i les armes que omplen les seves estances. El conjunt resulta harmoniós, solemne i, al mateix temps, sorprenentment viu”

Per Lluïsa Goberna

Article de la revista Architectural Digest, *Las casas mas bellas del mundo*, número de novembre de 1998

L'actual aspecte de l'antiga Domus és d'un castell medieval amb un gran pati tancat, nobles salons, una capella amb cripta i altes torres de merlet. De la primitiva construcció romànica en resta una estança amb torre rectangular.

La visita va començar a l'exterior del castell, on la nostra guia, la senyora **Maria Manade**, ens esperava per co-

mençar l'itinerari. Des d'aquestes pàgines li agraïm les seves magnífiques i molt documentades explicacions que ens va fer durant tot al llarg de la visita. Després de creuar per l'entrada principal custodiada per dos majestuosos lleons de pedra, una vegada dins del castell, ens vam trobar amb un esplèndid pati d'armes. Posteriorment vam pujar per les escales exteriors per visitar i fer el recorregut pels salons nobles i les diferents estances.

Pati d'armes amb escales i galeria-claustre

En el menjador són dignes de menció les grans làmpades de ferro forjat i la volta central amb bellíssims vitralls. Hi ha 15 habitacions, totes amb sortida a l'exterior, però només se'n visita una, l'**habitació del rei, dita així en record del rei Alfons XIII, que va dormir en aquesta habitació durant uns dies d'estança en el castell.**

Vam poder veure també **una original cambra de bany circular, amb una innovadora banyera** i una volta d'estil medieval al sostre i amb les parets revestides de ce-

Conjunt escultòric dedicat a Alfons XIII, en record de la seva estada al castell, el 1908

ràmica en què es representen liris de Sant Antoni, com a flor aquàtica. Els salons, amb terra de lloses de marbre, els sostres artesanats de fusta noble, així com els magnífics vitralls i làmpades, junt amb altres elements decoratius fan que el visitant gaudeixi d'uns espais d'una gran categoria artística.

En un dels salons nobles vam poder admirar el magnífic quadre de grans dimensions "Guifré I de Barcelona, el Pelós", del pintor Pau Béjar, que representa la llegenda de la creació de les quatre barres fetes amb la sang de Guifré.

Detall escultòric

HISTÒRIA

Vitralls Modernistes del Saló Noble

És un castell espectacular, de gran bellesa, tant pel seu interior com pel seu exterior. Rodejat d'un entorn preciós ple de vegetació, amb una extensa àrea de bosc.

Després de degustar una copa de cava al celler, obsequi del castell com a colofó de la visita, varem anar al **Restaurant del Santuari**, al costat mateix del **Santuari de la Misericòrdia** (d'aquí el seu nom) on vam fer un excel·lent àpat. **El restaurant està ubicat dins d'un parc-jardí, en un bellíssim edifici modernista de 1914, obra de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch.**

Els orígens del Castell de Santa Florentina, situat a la part alta de la Vall de Canet, antigament "Vallis Cannetum", es remunten a l'època romana, quan en el seu lloc s'assentava una fortificació romana dita la "Domus de Canet" i que alhora era un centre important de producció vinícola de la regió. Alguns investigadors la situen al segle III aC., per evidències arqueològiques trobades en assentaments romans per tota la regió del Maresme.

Salons Nobles. En un d'ells es troba el quadre "Guifré I de Barcelona, el Pelós", obra de Pau Bèjar (1892)

Al segle XI es quan se'n té la primera documentació. El primer propietari del que es té testimoni va ser **Gaudamir de Canet**, el 1024, així com **Guilabert de Canet**, el 1041, segons còpia d'escriptura de una cessió de terres. En aquesta època va passar a ser una masia fortificada per a la defensa.

Fou amb **Ferrer de Canet**, noble cavaller i conseller del rei **Alfons el Benigne** (1335) i majordom de **Pere el Cerimoniós**, quan la domus medieval va aconseguir la màxima importància tant per la seva expansió i per ser

centre del poder local, com per la construcció de dues torres que protegien el Castell de les nombroses incursions dels pirates i ràtzies de la Mediterrània.

En el transcurs dels segles, l'antiga Domus va passar a mans de diverses famílies per successió, com els **Peguera**, al segle XV, que posteriorment la cediren a **Salvador Spano**, el qual s'alià per matrimoni amb la família **Montaner**, que va passar a ser-ne la propietària.

Menjador amb vitralls a les finestres i al sostre i làmpades en ferro forjat

Bany modernista i banyera

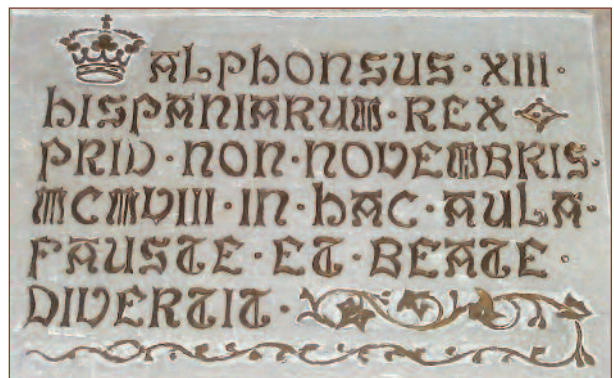
A finals del segle XIX, **Ramon Montaner i Vila**, empresari i fundador de l'editorial "**Montaner i Simón**", actualment seu de la **Fundació Antoni Tàpies**, com a propietari de l'antiga Domus va encarregar al seu nebot **Lluís Domènech i Montaner**, arquitecte modernista, la seva restauració i ampliació. Aquest li va voler donar un aire Medieval i de Romanticisme. **El programa de reformes arquitectòniques el conformen com una residència-palau amb un magnífic pati d'armes, una ga-**

leria-claustre que procedia de l'antic monestir del Priorat de Tallat, (Vallbona de les Monges) i la majestuosa escala que condueix a la planta noble. L'arquitecte va incloure també elements modernistes i neogòtics com **vitralls, ceràmiques, ferro forjat, escultures**, etc. Va dissenyar totes les habitacions del castell amb un total de 3.000 m2.

Domènech i Montaner va ser un arquitecte vitalista i va crear una harmonització amb el llegat medieval i les noves tendències modernistes, així com una convivència total amb l'edifici i la natura.

Habitació del rei i placa en record de l'estança d'Alfons XIII

El nom de **Castell de Santa Florentina** prové de les relíquies de la santa que va portar des de Roma l'ambaixador **Ferrer de Canet**, present lliurat, amb la seva protecció, pel **Papa Benet XII** i també en record de l'esposa de **Ramon Montaner, Florentina Malatto i Surinach**, morta el 1900. Les seves despulles resten a la cripta del castell.

El 1908, invitat per Ramon Montaner, el rei Alfons XIII i la seva cort van fer una estada al castell durant uns dies. El 30 d'abril de 1910 el rei li va concedir el títol de comte de la Vall de Canet.

El 1921 morí **Ramon Montaner i Vila** i el castell passà a mans de la seva filla, que va contraure matrimoni amb **Ricard de Capmany**. Els hereus d'aquesta saga els **Capmany-Hartmann** han estat els propietaris del castell fins el 2013 en què el van vendre a uns inversors russos.

El castell ha estat el protagonista d'un del més prestigiosos festivals de música, **El Festival de Santa Florentina**, des de 1999, fins que va ser traslladat aquest estiu passat al parc de **Can Muntanyà de Caldes d'Estrac (Maresme)**.

Ha estat també el lloc idoni per rodar alguns capítols de l'última temporada de la popular sèrie "**Joc de Trons**", creada per l'escriptor **George R.R. Martin**.

El Castell de Santa Florentina està considerat des de 1949, Bé Cultural d'Interès Nacional. ©

**Restaurant del Santuari.
Edifici de Puig i Cadafalch (1914)**

RAMON LLULL

Filòsof, teòleg, místic, poeta i missioner

700 anys de la seva mort

Per **Jaume Bertomeu**

President de l'Institut d'Estudis
Històrics Medievals de Catalunya

Llull fins al darrer moment de la seva llarga vida va ser la conversió al cristianisme dels musulmans, els jueus i altres infidels.

Al no estar prou preparat per a la tasca que s'havia imposat, comença l'any 1265 un llarg període d'aprenentatge a l'illa de Mallorca, que inclou l'estudi de la llengua àrab. Tots aquests anys d'estudis culminaran anys després, el 1274, amb l'escriptura de la primera gran obra de la literatura catalana: El "**Llibre de contemplació en Déu**". **Aquest mateix any, en el retir i contemplació a la muntanya de Randa, (Mallorca), Llull experimenta una revelació divina que és coneguda com "il·luminació de Randa"**, degut a la qual creà un sistema filosòfic d'abast universal per trobar la veritat i que seria infal·lible per a la conversió dels infidels: la coneguda Art lulliana, que culminarà en la redacció de l'Art abreujada de trobar veritat. **Per aquest motiu se'l coneix amb el sobrenom de "Doctor Il·luminat"**. Des d'aleshores, el seus esforços es dirigiran a donar a conèixer la seva Art. Per tal d'aconseguir el suport dels poderosos, aquests esforços inclouen l'ús de la literatura com a vehicle de difusió dels seus ideals de reforma de la cristiandat i de conversió dels infidels.

Com a bon franciscà, i en contra del racionalisme representat pel pensador i filòsof musulmà **Averrois**, Llull va incorporar una gran innovació en introduir el pensament moral cavalleresc en la filosofia i la teologia del seu temps. **Per això Llull es va aventurar en una croada a favor del pensament místic i cavalleresc.**

Tot i que era un missioner cristià, Llull tenia en gran estima i entenia molt bé el pensament àrab i respectava moltíssim els seus avançats sistemes. Ho demostra en el seu primer llibre quan utilitza la lògica dels científics àrabs, la seva simbologia, la seva àlgebra i els seus raonaments. A pesar de practicar la conversió dels infidels, sempre ho va fer sense cap mena de coerció ni de violència, ans al contrari, per la via de l'afecte i de l'amor.

Ramon Llull va ser una figura amb una forta personalitat, que es va veure reflectida en la gran activitat que va portar a terme durant tota la seva vida. **Va viatjar per nombrosos països: Alemanya, França, Itàlia, Terra Santa,**

Ramon Llull, pare fundador de la literatura catalana, està al nivell de figures com Cervantes, Dant, o Goethe. Tenia un gran do per a la llengua i un sublim sentit literari. Llull va posar la seva excel·lent prosa al servei d'un gran ideal: la conversió de la població al cristianisme mitjançant idees filosòfiques molt elaborades. Tan gran fou el seu geni que escrivia i parlava indistintament en llatí, català o àrab.

Va néixer a Palma, capital del reialme de Mallorca, el 1232. Els seus pares **Ramon Amat Llull i Isabel d'Erill** eren membres d'una família benestant de Barcelona i vinculada a la cort del rei **Jaume I**. El 1257 es va casar amb **Blanca Picany** i tingué dos fills, Domènec i Magdalena. Degut a la seva brillant intel·ligència va ascendir dins de la cort i el van nomenar senescal de la taula reial de l'infant Jaume, fill del rei.

Tal com descriu ell mateix a la seva autobiografia, "**Vida coetània**", la primera visió la va tenir mentre era pensant una cançó per a una enamorada i escrivia un poema d'amor de caire trobadoresc, ja que durant els seus anys a la cort va portar una vida un tant llicenciosa i d'encanteriments. La imatge que se li va aparèixer va ser la de Crist crucificat, una visió que es va repetir fins a quatre vegades més per tal que Llull en compregués el significat. **A partir d'aquestes místiques experiències, que li causaren una profunda impressió, abandonarà la família, la posició social i les riqueses per dedicar-se al servei a Déu.** Ho farà amb els objectius de predicar als infidels fins arribar al martiri, escriure un llibre contra els errors d'aquests infidels i crear escoles-monestirs per a instrucció de missioners on s'ensenyés l'àrab i altres llengües orientals. Per tot això, l'obsessió principal d'en

Àsia Menor, el Magreb... També va escriure un important nombre d'obres en català, llatí i àrab. **L'Art lull·lià, dictada durant la seva il·luminació al Puig de Randa, fou l'eix central del desenvolupament dels projectes i les vastes obres de Llull.** Aquesta Art va ser reescrita diverses vegades per intentar fer-la més accessible, degut a la incomprensió dels cercles intel·lectuals d'aquells moments. **Entre 1309 i 1311, Llull va residir a París, on va ser professor a la Sorbona.**

El 26 d'abril de 1313 caigué malalt i dictà el seu testament per prendre les disposicions necessàries per pre-

Passat un any retornà a Mallorca per tornar a marxar-ne un cop més cap a Tunísia, on va seguir escrivint amb verdadera passió. **Jaume II d'Aragó**, del qual havia estat el mestre quan aquell era infant, li donà suport amb cartes de recomanació, així també com ajudants per transcriure els seus llibres de llengua vulgar al llatí.

Llull va signar la seva darrera obra coneguda, "**Liber de maiori fine intellectus amoris et honoris**", el mes de desembre de 1315. No se sap del cert on va morir, podria ser a Tunísia, o a Mallorca, o a la travessia de tornada que les uneix. El sepulcre de Ramon Llull es troba a l'es-

Il·luminació de Randa i professor a la Sorbona. Codex Sant Peter, Perg. 92 04v (1321) Badische Landesbibliothek

servar la seva vasta obra. La va dipositar en tres llocs diferents: la casa del seu amic genovès **Perceval Spinola**, la casa del seu gendre **Pere de Sentmenat** i la cartoixa de **Vauvert**. Passat un temps i recuperada en part la salut es va embarcar de nou cap a Sicília. A Messina es dedicà a predicar entre les comunitats jueves i a escriure una quarantena d'obres.

glésia del convent de Sant Francesc, a Palma de Mallorca, on està enterrat.

La vida de Ramon Llull, va ser molt productiva i complexa i n'hi ha moltíssima informació. Aquest petit resum vol ser un recordatori a aquesta gran figura de les lletres catalanes.

S'han comptabilitzat fins a 265 títols escrits per Ramon Llull, dels quals es conserven tan sols 30 còdexs originals. *Heus aquí algunes de les seves obres principals per ordre cronològic:*

LLIBRE DE CONTEMPLACIÓ EN DÉU

(1273-1274). És el seu primer gran llibre. Està qualificat de "enciclopèdia de Déu i de la naturalesa" i de "catedral bibliogràfica" per la seva enorme extensió de més de mil pàgines. Està considerat un dels textos més importants de la literatura catalana.

ART ABREUJADA PER TROBAR LA VERITAT

(1274). Constitueix la primera versió de l'Art, inspirada en la il·luminació viscuda a la muntanya mallorquina de Randa i escrita en el monestir de la Real (Palma).

LLIBRE D'ORDE DE CAVALLERIA

(1274-1276). Petit tractat sobre els valors morals i religiosos com a principals objectius vinculats a la cavalleria cristiana.

DOCTRINA PUERIL

(1274-1276). Catecisme didàctic dirigit a un públic laic.

ció eremita i cercar la perfecció espiritual.

LLIBRE D'AMIC I ESTIMAT

(1283) Dins de Blanquerna es troba aquesta peça formada per 350 versets. Està considerada una joia de la literatura mística i narra l'experiència contemplativa del monjo Blanquerna. Evoca subtilment la tradició sufí musulmana i la lírica occitana.

LLIBRE DE MERAVELLES

(1287-1289). Aquest llibre és conegut també com el Fèlix, que és el nom del seu protagonista. Es tracta d'una ambiciosa novel·la didàctica i va ser escrita durant la seva primera estada a París. El protagonista és un pelegrí que coneix ermitans i filòsofs que el fan observar i conèixer tot el saber i la realitat de l'època.

LLIBRE DE LES BÈSTIES

(1288-1289). Es troba dins del Llibre de meravelles i sembla ser un tractat de zoologia, però en realitat és una seriosa reflexió sobre la política i la corrupció en forma de faules.

Edició en lletra gòtica de l'Arbre de Ciència. (1515)

Font: Universitat de Barcelona

LLIBRE DEL GENTIL I DELS TRES SAVIS

(1274-1276). Una obra de ficció que mostra una polèmica religiosa entre un gentil que no té coneixement de Déu, un jueu, un musulmà i un cristià. Llull demostra un coneixement notable de la religió islàmica i de la judaica.

LLIBRE D'EVAST E BLANQUERNA

(1283). Es tracta de la gran novel·la de Ramon Llull, que va escriure a Montpel·lier. Blanquerna és el nom del jove monjo protagonista, que abandona la seva família i passa una sèrie de proves cercant la perfecció espiritual. En el seu camí, arriba a ser frare, abat, bisbe i finalment Papa. Però ho deixarà tot per dedicar-se a la contempla-

DESCONHORT

(1295 -1305?). Es tracta d'un debat en vers entre Ramon (és a dir, ell mateix) i un eremita reticent a la seva causa. En el llibre expressa el seu propi descoratjament després de trenta anys de lluitar per l'Art.

ARBRE DE CIENCIA

(1295-1296). Va ser escrit a Roma i constitueix una versió de l'Art en forma d'enciclopèdia destinat a un públic no universitari. El llibre es basa en l'al·legoria de comparar un arbre en què les arrels, tronc branques, fulles i fruits, cadascun d'ells, representen els principis bàsics de cada ciència segons els principis de l'Art. L'obra està

dividida en setze simbolismes arboris (capítols).

ARBRE EXEMPLIFICAL

(1295-1296). És el quinzè arbre o capítol del Arbre de ciència. Ofereix exemples dels catorze arbres anteriors, amb un caire totalment divulgatiu i temàtic.

CANT DE RAMON

(1300). És una autobiografia en vers escrita a Mallorca, en la que plasma la seva vida a partir de la seva conversió, tot buscant la complicitat del lector per a la seva causa. En aquest poema, que també recorda la poesia dels trobadors, es lamenta de l'èxit limitat de la seva empresa amb fragments de gran intensitat i emotivitat, i alhora invoca ajuda per poder portar endavant la seva gran labor.

RETÒRICA NOVA

(1301). Aquesta obra que només es conserva en una versió de llatí de 1303, dóna consells i regles per fer discursos, els quals, segons Lull, han de contenir quatre elements: ordre, bellesa, ciència i caritat.

LIBER DE FINE

(1305). "Llibre sobre la fi major de la intel·ligència: l'amor i l'honor". Escrita a Montpelier, es tracta de la seva obra política més important. El tema més rellevant és el de la predicació als "infidels" i una eventual croada militar a Terra Santa.

ART BREU

(1308). Es tracta d'una versió abreujada de l'Ars magna. Aquesta obra va ser escrita a Pisa i redactada amb la idea de simplificar-la perquè fos més entenedora. Per tal motiu ha estat la versió més difosa i llegida de l'Art.

VITA COETANEA

(1311). És una obra autobiogràfica que Lull va redactar a un monjo de la cartoixa de Vauvert, a París. Conté bon nombre de detalls sobre la seva pròpia vida; entre d'altres, la seva conversió, deguda a les seves visions, i la renúncia dels seus béns per consagrar-se a Déu. L'obra està relacionada amb un ordre cronològic.

ART ABREUJADA DE PREDICACIÓ

(1312-1313). Aquesta obra va ser escrita durant una estada de Lull a Mallorca. És una exposició breu, sintetitzada, un resum de les reflexions que

Anada a Tunísia i disputa amb els savis musulmans. Codex Sant Peter Perg. 92, 09v.

fa Lull sobre la forma de divulgar la predicació, que era el mitjà de comunicació més efectiu en l'Edat Mitjana.

Sepulcre de Ramon Lull.

Església del convent de Sant Francesc. Palma de Mallorca.

HERÀLDICA (VI)

Per Rafael Portell
Acadèmic de la Belgo-Española
de la Historia

FIGURES HERÀLDIQUES (II)

En el número anterior vam parlar de les vint peces que són acceptades gairebé de forma unànime pels heraldistes. Aquestes peces tenen alhora unes varietats i atributs que convé conèixer i aprendre, perquè modifiquen el seu nom i fins i tot, en alguns casos, fan variar la seva forma.

No obstant, entre les peces de primer ordre, que té més varietat, tant en la forma com en els esmaltes és la Creu. És tan gran la varietat de creus, que seria precís dedicar tot un tractat per descriure-les.

L'autor heràldic **Segoing** en descriu quaranta de diferents; el pare **Claude Menestrier** en cita moltes i el també tractadista **Colombiere** n'anomena i en descriu més de vuitanta. La palma dels autors, pel que fa a citar noms de creus, és **Lowan Geliot**, que en recopila una quantitat tan gran que és possible que gran part siguin de la seva invenció i que mai no hagin estat blasonades.

La creu, com és sabut, prové, en heràldica, del temps de les Croades, època en la qual ja van començar a emprar-les alguns llinatges per declarar públicament que havien lluitat en elles.

Amb el temps els Ordes i cavallers que desitjaven tenir una creu en el seu escut, van anar modificant el seu disseny per fer-les més originals i diferents a la resta. És per aquest motiu que existeixen en un nombre tan considerable.

Com és impossible en aquest treball descriure-les totes o almenys una gran quantitat, ens centrarem a explicar les creus més emprades en heràldica.

CREU SENZILLA O PLANA

S'anomena així la intersecció del pal i la faixa, ambdós amb amplada i esmalt iguals.

CREU DE PUNTA FITXA

El seu extrem inferior està afilat, com si fos per clavar-se a terra.

CREU PATENT

És aquella que té eixamplades les seves quatre extremitats. Normalment els seus braços van creixent en amplada i és emprada pels Reis d'Armes.

CREU DE POTENÇA

Té forma de "T" majúscula. La forma d'aquesta pot variar de forma ostensible. També s'anomena TAO o TAU. Sembla que es va prendre en record dels hebreus.

CREU FLORDELISADA

Anomenada així perquè els seus extrems són rematats en una flor de lis.

CREU RECRUCETADA

És aquella els quatre braços de la qual formen altres tantes creus.

CREU POMEJADA

És la creu que té unes boles anomenades pomes en els extrems. El seu nom prové de la veu llatina "pomum", poma.

CREU GRAMPONADA

S'anomena grampó a la potença mitjana, és a dir, que el remat en forma de "T" perd un dels seus costats.

CREU TRICÚSPIDE

Té la forma semblant a les clavellines de quatre fulles, amb la diferència que els seus acabaments són de tres puntes.

CREU DEL SANT ESPERIT

Els seus extrems semblen significar el foc amb què van ser tocats els apòstols.

CREU FLORENÇADA

És una variant de la creu flor-delisada. També se la sol anomenar creu de Toscana.

CREU PISANA

Els seus braços acaben en una punta de llança per indicar que s'estava disposat a l'atac.

CREU AGUSADA

És aquella els braços de la qual acaben en punta en els extrems.

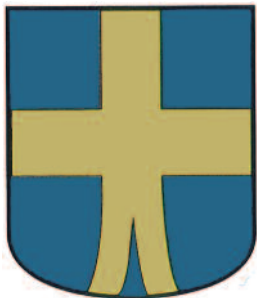

CREU DE CINC BRAÇOS

Com el seu nom indica té cinc potences que parteixen d'un punt central. Malgrat s'anomeni creu no correspon a la creu del símbol cristià.

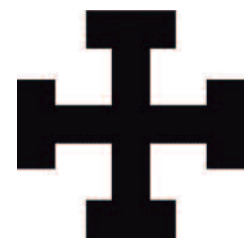
CREU BIFURCADA

És aquella creu en què almenys un dels seus extrems es divideix en dos.

CREU POTENÇADA

És aquella que té en els seus extrems la forma de potença "T", que toca les vores de l'escut.

CREU GREGA

Aquesta creu és semblant a la llatina, però amb la meitat de la seva amplada i se situa generalment en el centre de l'escut sense que els seus braços toquin la vora del mateix.

CREU REPOTENÇADA

És una variant de la creu potença i es refereix a aquella els extrems de la qual acaben en potença i aquestes alhora acaben també en forma de potença.

CREU TEUTÒNICA

És una creu de tipus patent, amb algunes variants. El seu ús es limitava exclusivament als cavallers teutònics.

CREU DE BORGONYA

És aquella en la que la creu la formen quatre troncs amb la representació dels seus nusos en els llocs on es van tallar les seves branques. També és anomenada Creu de Sant Andreu.

NOBLESA CATALANA

JOAN ORÓ I FLORENSA MARQUÈS D'ORÓ

Nasqué a La Bordeta, un barri de la ciutat de Lleida el 26 d'octubre de 1923. Els seus pares eren uns modestos forners.

Va finalitzar els seus estudis de Ciències Químiques a la Universitat de Barcelona el 1947. L'any 1956 es va doctorar en la **Universitat de Houston (Estats Units)**. En les seves investigacions sobre l'origen de la vida va demostrar que l'àcid cianhídric (*HCN*), una molècula formada per tres àtoms que es troba en el medi interestel·lar i un dels components abundants que va proporcionar l'experiment de Miller, **era una molècula que podia proporcionar fàcilment en el laboratori bases nitrogenades del ADN (àcid desoxiribonucleic): adenina i guanina.**

El 1961 va aconseguir la síntesi artificial de l'adenina, a partir d'una mescla d'àcid cianhídric i amoníac afegida a l'aigua; més endavant, va afegir a la seva mescla bàsic formaldehid i va trobar els sucres ribosa i desoxiribosa, també components dels àcids nucleics. A més dels compostos anteriors, també obtingué mescla d'aminoàcids i polipèptids de gran interès biològic.

Va exercir als Estats Units la càtedra de la seva especia-

litat a partir de 1963. Més endavant va tornar a Espanya i fou propulsor del **Centre Mediterrani d'Investigació i Desenvolupament** a Blanes (*Girona*)

Va regressar novament a Estats Units i allà va continuar la seva carrera científica. És autor de nombroses obres sobre l'origen de la vida.

Per Reial decret de 23 de juny de 2003, S. M. el Rei Joan Carles li va concedir el marquesat del seu nom per:

“La constante dedicación de don Juan Oró Florensa al mundo científico, puesta de manifiesto a través de sus numerosos trabajos de investigación, ha contribuido de manera notable a mejorar el conocimiento sobre el origen de la vida”.

Va morir a Barcelona el 2 de setembre de 2004 i va ser incinerat al cementiri barceloní de Montjuïc. Les seves cendres van ser dipositades al cementiri de Les Borges Blanques (Lleida)

S'identificava plenament amb el "Cant espiritual" de Joan Maragall, que va voler que li recitessin quan li van administrar l'extremunció.

Si el món ja és tan formós, Senyor, si es mira amb la pau vostra a dintre de l'ull nostre, què més ens podeu dar en una altra vida?

I quan vinga aquella hora de temença en què s'acluquin aquests ulls humans, obriu-me'n, Senyor, uns altres de més grans per contemplar la vostra faç immensa. Sia'm la mort una major naixença

Estava en possessió, entre altres, dels següents títols, premis i distincions:

Doctor en Bioquímica per la Facultat de Medicina del Baylos University College – Houston – Texas (USA)

Doctor "Honoris Causa" de la Universitat de Houston

Llicenciat en Ciències Químiques per la Universitat de Barcelona

Catedràtic de la Universitat de Houston

Director a l'Institut de Biofísica i Neurobiologia

Assessor de la NASA

Diputat al Parlament català (1980)

Membre d'Honor del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC)

Fundador de la Fundació Joan Oró, dedicada al impuls de la Investigació científica.

Fundador del Departament de Ciències Biofísiques a la Universitat de Houston

Gran Creu del Mèrit Aeronàutic (1983)

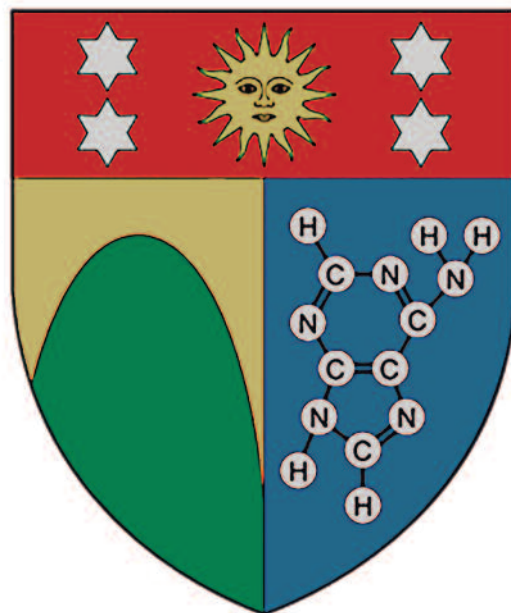
Creu de l'Orde Civil d'Alfons X El Savi

Creu de Sant Jordi, de la Generalitat de Catalunya

Medalla d'Or, de la Generalitat de Catalunya

Medalla Alexander Ivanovich Oparin (1986) ©

El Dr. Joan Oró, amb un dels nombrosos meteorits que va analitzar en la seva recerca del origen de la vida en l'espai

Descripció de l'escut nobiliari:

Partit:

1º d'or, un mont de sinople movent de la punta.

2º d'atzur, la fórmula de l'adenina amb els cinc àtoms d'hidrogen, els cinc de nitrogen i els cinc de carboni d'argent, i els enllaços de sable.

El cap general de gules, amb un sol d'or acostat de quatre estrelles de sis puntes d'argent.

EQUILIBRI PSICOFÍSIC

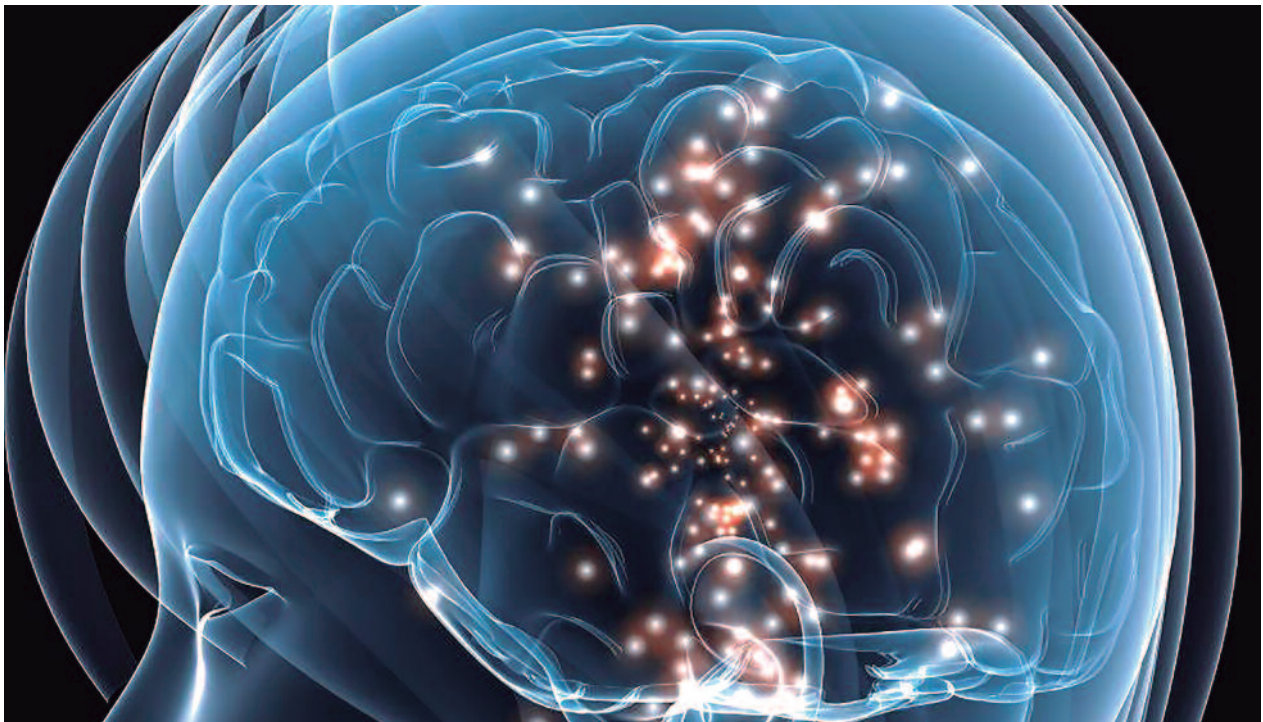
CULTURA DE LA MENT

Per Àngel Gordon
Escriptor i investigador

LA SUGGESTIÓ

La suggestió és un fenomen molt important, que pot canviar totalment la nostra vida si sabem utilitzar-la en benefici propi i explotar a fons les seves riqueses.

La suggestió no és, com pensen alguns, **“creure quelcom enganyant-se un mateix”**. No, la suggestió és una idea que es fa realitat sense que ens n’adonem. Es pot veure com el nen no sent ja el cop sobre el qual la mare li ha fet un petó. Se sap que un dentista pot, per suggestió, extreure un queixal sense dolor...i que un hipnotitzador pot travessar amb una agulla les orelles d’una persona que, gràcies a la suggestió, no experimenta cap dolor. Són persones que han après a servir-se de la força extraordinària de la suggestió i se’n serveixen en la vida professional. Per què no hem de servir-nos-en nosaltres també en la nostra vida professional?

El nostre conscient pot, en efecte, exercir sobre el nostre subconscient la mateixa funció que l’hipnotitzador sobre el seu pacient. **Quan més gran sigui la nostra confiança, més eficaç serà la nostra suggestió**. Així és com les suggestions optimistes ens procuraran salut, èxit, benestar...

Les relacions entre el nostre conscient i el nostre subconscient són semblants a les d’un cap i la seva secretària. El cap dirigeix l’oficina i la secretària executa a la perfecció les seves directrius.

Ara bé, suposem per un moment que el cap i la secretària no es coneixen prou bé i no s’entenen. Suposem que el cap no presta tota l’atenció necessària per a la bona marxa de l’oficina. La secretària farà tot el possible per garantir el bon funcionament dels negocis però, a pesar de la seva bona voluntat, de vegades farà coses que posaran en un destret el seu superior: fer esperar un creditor a qui el cap volia pagar, transmetre una comunicació que ell no volia rebre, etc...

El nostre subconscient desenvolupa en certa manera, en la nostra vida, el paper d’aquesta secretària. Però és una secretària que no oblida res, que ho grava tot, que executa tot el que se li ordena, encara que no sigui per al nostre bé. Es contenta en executar el que li hem dictat, de la mateixa manera que un cervell electrònic. És un perfecte executant, que dóna el que se li demana.

"Se nos ha dado la elección de liberarnos de la repetición para nacer a nuestra propia historia"

Anne Ancelin Schützenberger

-Tinc bona memòria per al noms, esdeveniments, xifres, llocs, dates, detalls, temps, llengües?

- En quin punt m'agradaria millorar per mitjà de la suggeriment: salut, treball, rendiment, caràcter, ...?

-No us sembla que seria urgent fer "una bona neteja" en el vostre subconscient?

S'imposa que, des d'ara, elimineu totes les suggeriments negatives. Les "cintes" que d'ara endavant gravareu seran totes positives.

Però sisplau, no obreu precipitadament. No s'aconsegueix adoptar una actitud positiva en unes quantes setmanes.. Quan s'han viscut ja trenta anys amb una orientació mental negativa, hi ha que prendre's un temps. I abans de res, cal relaxar-se. Perquè si ens impacientem, ens posem en tensió i, quan s'està en tensió, el subconscient treballa a contracor, igual que la secretària que comet tants més errors quan més nerviós es posa el seu cap.

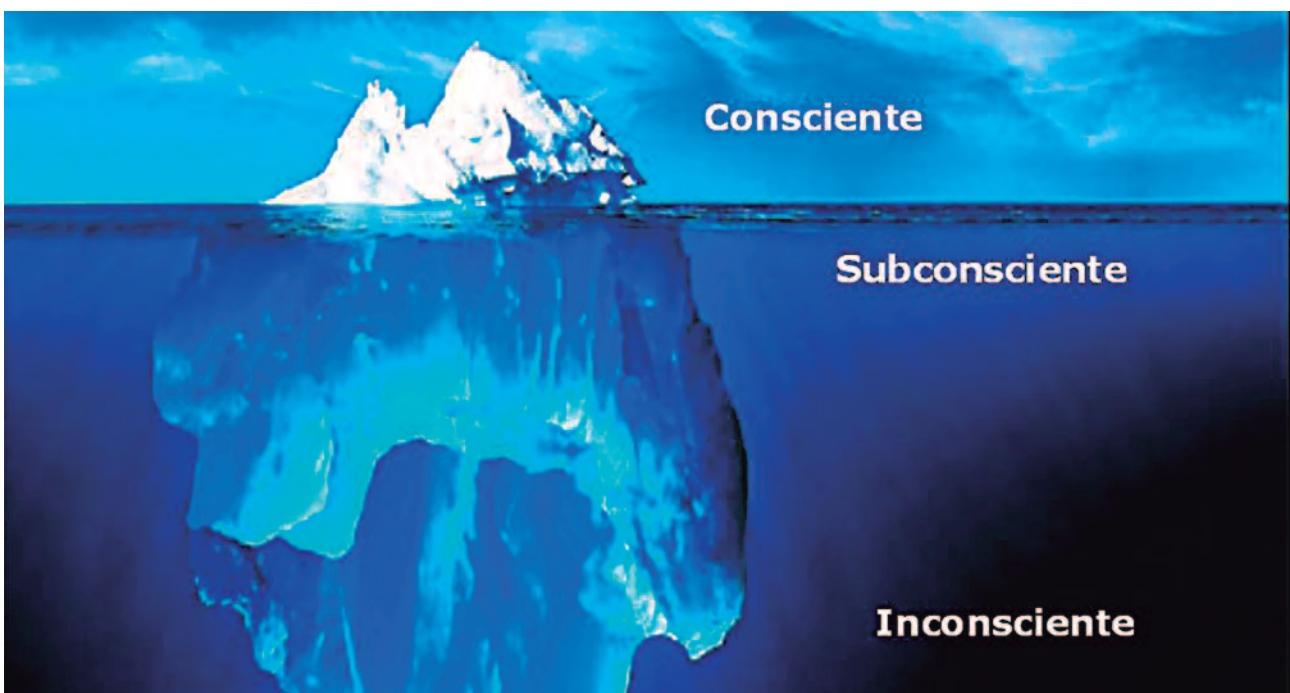
També sabeu que és molt important que, de tant en quant, el cap felicití la seva secretària. És fins i tot indispensable perquè les relacions entre ambdós tinguin l'harmonia necessària. El mateix passa amb el nostre

subconscient. Vosaltres li marqueu a grans traços les directrius del seu comportament, li doneu confiança i el deixeu treballar en pau. **Efectivament, és necessari FELICITAR-SE UN MATEIX.** I si el nostre subconscient s'ha equivocat, l'excusem, com el patró que excusa la seva secretària després de cometre un error. Amb tanta més raó en tant que som sempre nosaltres els únics responsables de l'error del nostre subconscient: sigui perquè l'hem molestat o li hem donat presses, sigui perquè li hem escatimat la nostra confiança.

Compreneu ara perquè la confiança en un mateix és la base d'una vida més feliç?

En una paraula, el nostre conscient i el nostre subconscient han d'aprendre a convida en harmonia per realitzar tot allò que és bell i bo per a nosaltres. Per complir amb un programa així, el conscient traça un pla en grans línies, i el subconscient s'ocupa dels detalls.

El mateix podem fer amb la nostra persona. El botó que maneguem és la respiració: una sèrie de bones respiracions profundes són suficients per transformar un paisatge mental negre o gris en un de color de rosa. Només cal representar, visualitzar, un paisatge de relaxació, de calma, de serenor, de pau, d'alegria de viure, etc...

Per aquesta raó, quan ens trobem cansats, extenuats, deprimits, abatuts, no s'ha de recórrer a les píndoles tranquil·litzants o estimulants, **sinó més aviat crear un paisatge mental contrari als sentiments depressius que estem experimentant; passar en el nostre "cinema interior" una imatge de calma, de relaxació, etc...** Si ens costa assolir-ho, cal adoptar l'actitud exterior que ordenarà que acudeixin aquestes imatges: respirem profundament, prenem una actitud despreocupada i tota la resta arribarà a poc a poc. La tensió anirà desapareixent.

Una certa tensió és sempre necessària per realitzar qual-sevol treball. La necessitem per posar en actiu les nostres energies i així llançar-nos cap a l'objectiu que ens hem proposat. Sense aquesta tensió mai no fariem res a la vida. **Però s'ha d'eliminar la tensió nociva, la que encara queda després de la necessària.** Per exemple, necessitem estar en tensió per efectuar una venda, per donar una classe, per realitzar el nostre treball. Si ens posem a passar revista al que hauríem d'haver fet, al que hauríem pogut fer i no vam fer, romandrem en una tensió inútil i malgastarem les nostres energies. Malgastem també la nostra energia quan ens passem el dia sencer preparant amb els mínims detalls tot el que hem de fer l'endemà. El que hem de fer es relaxar-nos a fons per poder sumar totes les nostres energies per al moment precís.

Per desgràcia, la major part de la gent aconsegueix una tensió mitjana quan treballa i una relaxació també mitjana quan intenta descansar. No aconsegueix concentrar-se en el treball quan hauria de fer-ho i els resultats se'n ressenten. Quan es relaxa, no aconsegueix oblidar el treball, i no descansa més que a mitges. El resultat natural és: tensió nerviosa, sobrecàrrega, ansietat, neurosi, depressió nerviosa, etc...

Al llarg de la nostra vida travessem diferents fases: la vida activa, en la que el cos i esperit es posen en moviment; el descans, durant el qual les facultats i els músculs es posen al ralenti; el son, en què les principals funcions del cos treballen a ritme lent mentre s'apaga la

consciència. Aquests diferents estats són imprescindibles per al manteniment de la vida i per a la recuperació de les energies gastades. **Però massa persones ignoren sovint els principis bàsics pels quals es regeixen aquestes tres fases.** Es tanquen llavors en un cercle infernal: la vida activa es converteix en una vida agitada; el descans no es tal, i ni tan sols són capaçs de trobar el temps de relaxar-se; per fi, el son, que hauria d'haver-los permès recuperar energies, s'allunya dels seus ulls amb freqüència i es desperten cansades i en un estat d'extrema laxitud moral.

A més a més, tant en els moments de descans com en el son, els músculs no es troben necessàriament relaxats; subsisteixen (sempre) certes tensions neuromusculars que impedeixen recuperar amb rapidesa les energies, i sobretot els mecanismes cerebrals continuen funcionant, sovint amb intensitat, sense que la voluntat ho pugui impedir. **La preocupació, els somnis obsessius, són la manifestació d'aquesta tensió permanent.**

Dominar, doncs, el fenomen de la relaxació és primordial. La relaxació no consisteix en una momentània desconcentració muscular de tal o tal altra part del cos, com tampoc es limita a uns quants exercicis. **Del que en realitat es tracta és de substituir els antics hàbits per una nova forma de vida; és tota una nova mentalitat que es necessari adquirir.** És el resultat d'un equilibri físic i mental, sense el qual no és possible una autèntica relaxació. Hem de pensar en coses molt senzilles que ens permetin situar-nos a poc a poc en el camí de la relaxació.

Són moltes les causes que poden provocar una tensió nerviosa. Pot tractar-se d'una inquietud latent, que es recolza en la incertesa de l'avenir. En el pla internacional, una tensió política crea un clima d'inquietud. En el terreny nacional, els brots de contaminació, les reivindicacions socials, les lluites polítiques i ideològiques, els disturbis que les acompanyen, les dificultats econòmiques, poden hipotecar el futur i omplir-lo d'inseguretats. Existeixen també agressions sensorials: constantment ens trobem sotmesos a un desencadenament d'excitacions sensorials que sacsegen sense treva el nostre sistema nerviós i que creen un clima sonor que es converteix en una autèntica droga de la que ja no podem prescindir.

Aquest soroll incessant malmet a la llarga el nostre sistema nerviós. Sense comptar els enrenous i totes les preocupacions de la vida professional, de la vida familiar i de la personal. Al voltant d'aquests tres pols (*professió, família, vida psicològica*) formiguegen una multitud de circumstàncies que posen en tensió el nostre esperit o el nostre cos, o una o altra part del mateix.

Els motius de tensió revesteixen totes les gammes: petits o grans, físics o mentals, transitoris o permanents, superficials o profunds. Aquests motius de tensió es troben per totes parts, en qualsevol moment, en la forma més inesperada, en el nostre treball, dintre de les nostres llars. Les tensions poden ser conscients o inconscients. Podem sentir-nos conscientment irritats pel soroll del carrer, encara que també pot ser que ni tant sols ens adonem, encara que per això no deixa d'existir i el nostre sistema nerviós en paga totes les conseqüències. D'identica manera podem estar en tensió per les preocupacions conscients que ens aclaparen, però la nostra crispació i ansietat pot també provenir de tota una sèrie de complexos i inhibicions inconscients. El problema és, doncs, vast i complicat.

A pesar de tota la seva complexitat sempre és possible aconseguir la relaxació si dominem a fons les nocions elementals que la regeixen. Després de mesos i anys de practicar-la regularment, és possible fins i tot aconseguir la relaxació enmig de les dificultats més grans, estiguem sols o rodejats de gent per totes bandes.

LAS BARRERES ANTISUGGESTIVES

És la interacció dinàmica amb l'entorn. L'organisme rep informació que penetra, bé per la via de la consciència, de la qual el cervell n'assegura el control, bé per la via inconscient, a través de les diverses formes de la suggestió o de la percepció subliminal (subsensorial). Amb tot, l'organisme humà posseeix mecanismes defensius que el protegeixen contra les suggestions negatives o les influències psíquiques nocives. Són les barreres antisuggestives, que existeixen i exerceixen la seva acció al costat de les barreres de defensa biològica.

L'anàlisi psicològica defineix tres d'aquests mitjans de protecció:

LA BARRERA LÒGICA

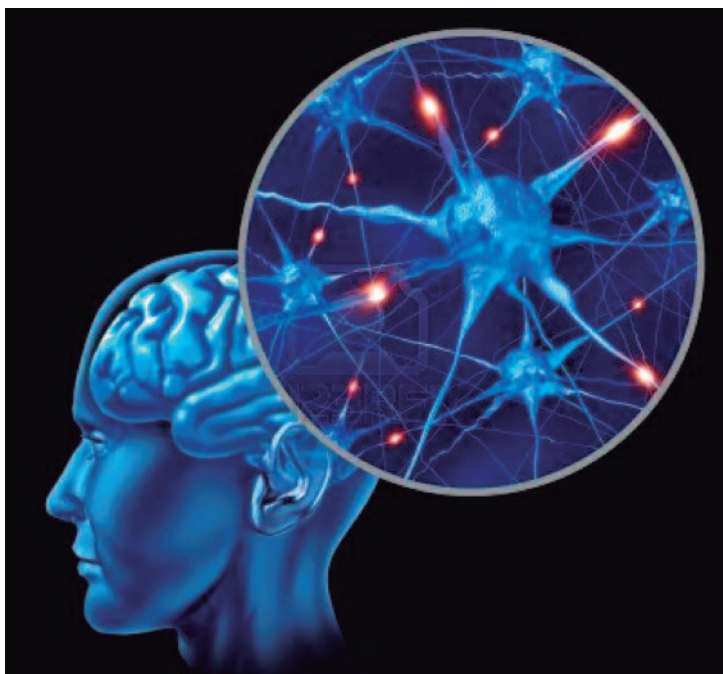
Tot home sotmet a examen crític de la seva reflexió les suggestions i les influències que percep i fàcilment rebutja aquelles que la legitimitat lògica posi en dubte.

LA BARRERA INTUITIVA I AFECTIVA

Des de la infància, molt abans d'elaborar la seva reflexió lògica, l'ésser humà posseeix un mecanisme instintiu de defensa. Aquest rebutja totes les influències exteriors que no creen, en la seva sensibilitat interior, la sensació de confiança i seguretat afectiva. En les naturaleses emotives, sensibles, artístiques i intuïtives, és la barrera afectiva la que preval; pel contrari, en els lògics, en els "tipus del segon sistema de senyalització", és sobretot la barrera lògica la que assegura el seu control psíquic.

LA BARRERA ÈTICA

Aquesta barrera obstaculitza l'acció de les suggestions que van contra l'educació rebuda. El nen, als 5-6 anys, comença a manejar aquestes barreres canviant

el sentit subjectiu per l'objectiu. Fins aleshores ha estat rebent suggestions negatives i positives sense cap sistema de discriminació. A mida que el nen es va convertint en adult, aprèn el maneig d'aquestes barreres, però en moltes ocasions **NO S'UTILITZEN CORRECTAMENT**; es bloquegen les suggestions positives i es dona pas a les negatives.

RESUMINT

La suggestió no consisteix en "enganyar-se per tal de convèncer-se de quelcom". És ordenar-se quelcom a un mateix.

És fer passar al jo subconscient el que ha estat decidit pel meu jo conscient, basant-se en una suggestió.

La suggestió és una idea que es fa realitat, sense que ens adonem.

El nostre subconscient és un executant perfecte, que compleix amb exactitud i fidelitat el que se li ha demanat. Mai no es cansa.

El nostre jo conscient pot exercir sobre el nostre jo subconscient la mateixa funció que l'hipnotitzador sobre el seu client.

Per tant, quan més despert i confiat es troba el conscient, major eficàcia tindrà la suggestió.

Si ensenyem a treballar el nostre subconscient, multipliquem la nostra capacitat. Ensenyarem així el nostre subconscient a treballar en pro de la nostra felicitat, per mitjà de la suggestió positiva.

Necessitarem cert temps per aprendre a viure en harmonia amb el nostre subconscient.

La suggestió i la relaxació són la base d'una nova vida.

Valc cent vegades més del que penso. ©

Racones de Barcelona

Per Lluïsa Goberna

Amb aquest article iniciem una nova secció, **RACONS DE BARCELONA**, en la qual parlarem i donarem a conèixer diferents espais de la nostra ciutat. Alguns coneguts per a tothom, altres potser no tant, i que configuren una part important de la nostra història. Començarem pels **JARDINS DE CAN SENTMENAT**.

Des d'aquests jardins públics, que es troben al districte de Sarrià-Sant Gervasi, es pot observar una bonica vista de la ciutat i la serra de Collserola.

Són uns dels pocs testimonis que resten a Barcelona, que han conservat la seva estructura original de jardins senyoriaus de caràcter romàntic i afrancesat que va crear l'aristocràcia catalana a finals del segle XIX. **Per tant, està considerat un espai de gran valor històric, perquè suposa un important element viu d'informació.**

Davant dels jardins es pot veure l'edifici imponent, que té el seu origen en el segle XIV. Va ser una masia, dita **Mas Teixidó**, ja que va ser construïda per **Guillem Teixidó**, després d'haver comprat la finca a **Berenguer Aymerich de Sarrià** el 1325.

Més endavant, al començament del segle XVII, va ser adquirida pels marquesos de Sentmenat, que al 1779, de la mà del mestre d'obres **Andreu Bosch**, van recon-

JARDINS DE CAN SENTMENAT

vertir la masia en un edifici senyorial, d'estil neoclàssic, un palau d'aspecte romàntic, com es pot veure actualment. Al llarg dels anys s'incorporarien nous elements escultòrics en les portes i les finestres.

Al 1960 els **Sentmenat** van llogar el palau al cònsol de França, fins que finalment al 1974 el van vendre a una coneguda immobiliària. L'Ajuntament de Barcelona, interessat en preservar aquest patrimoni natural i arquitectònic tan notable, va arribar a un acord de cessió amb la immobiliària el 1992. Actualment acull, des del 1994, l'**Escola Eina de Disseny i Art** que l'Ajuntament els ha cedit durant 35 anys.

Davant del palau hi ha un passeig, que separa els jardins de l'edifici, amb set estàtues de representació femenina (*d'autor desconegut*), amb els atributs relatius al seu llinatge, que fan referència a les nissagues de diverses famílies emparentades amb els **Sentmenat: Arriera, Ciutadilla, Patiño, Jordán de Urries, Osorio, Despujol i la mateixa Sentmenat, representada amb corona de marquès i l'escut d'armes de la família. Les estàtues de la família Patiño i Ciutadilla estan decapitades.**

Darrera d'aquestes estàtues es troben els jardins, que destaquen per la seva bellesa clàssica i afrancesada, amb grans espais de gespa i un petit estany circular rodejat de parterres de "*broderie*". **Les palmeres centenàries són una part important d'aquests jardins**, així com els til·lers i les acàcies.

Darrera de l'edifici es pot veure també un jardí i una extensa zona de bosc

que s'enfila cap a la serra de Collserola.

És un racó de Barcelona que val la pena de conèixer sobretot per als amants dels jardins i de la natura. És un espai molt relaxant per passejar-hi i amb una història al darrera potser no tan coneguda com altres indrets de la nostra ciutat, però que és un important testimoni del nostre passat.

I com a anècdota curiosa i gastronòmica, en els mateixos jardins es troba el bar-terrasa **AulaZero**, que té fama de fer les millors "*patates braves*" de Barcelona.

Adreça: c/ Can Caralleu, 16-18

Com anar-hi: Bus 66, que surt de la Plaça Catalunya.

Parada: Camí de Can Caralleu-Ronda de Dalt.

Els jardins queden davant mateix de la parada.

Horari: de 10 del matí al capvespre

Detall ornamental de la porta del darrera del palau

EI REFUGI 307

del barri del Poble-sec

El Refugi 307, al final del carrer Nou de la Rambla, va ser construït durant la Guerra Civil del 36, per iniciativa dels ciutadans amb la finalitat de protegir-se dels constants i indiscriminats bombardejos a la ciutat comtal.

Construït com a refugi del tipus galeria de mines, es va projectar perquè hi hagués infermeria, farmaciola, magatzem d'eines, sanitaris. La seva capacitat teòrica era per a unes 2.000 persones.

El projecte inicial fou excavar uns 400 metres, amb tres portes d'accés, per a una major seguretat. Però encara que no es van poder construir tots els elements, al final de la guerra s'havien excavat uns 200 metres. El refugi disposava d'instal·lació elèctrica i un generador per mantenir la il·luminació quan es produïen talls d'electricitat. Així mateix disposava d'aigua corrent i una petita cisterna al seu interior. S'hi van instal·lar també bancs de llistons de fusta adossats a la paret.

A l'any 45 en el solar on hi havia una de les entrades es va construir una fàbrica de vidre i una part dels túnels va servir com a magatzem i abocador de vidre.

El Refugi 307 és un dels millors exemples de refugi construït a Barcelona i alhora esdevé un autèntic memorial de la lluita per la supervivència i la defensa passiva que va realitzar la ciutat durant la Guerra Civil.

Actualment, a partir de 1999, el Museu d'Història de Barcelona MUHBA, gestiona les visites guiades al refugi.

Cal fer reserva prèvia

Adreça: carrer Nou de la Rambla, 175
Metro L2 i L3 (parada Paral·lel)
Bus: 121 - 21 - H16
(parada Nou de la Rambla)

Militians a les colònies infantils de 1936. Autor desconegut
Militants en las colonias infantiles 1936. Autor desconocido
A group of children in a camp during the Civil War. Unknown photographer

Magatzems SEPU
Febrer de 1937. Autor desconegut
Almacenes SEPU
Febrero de 1937. Autor desconocido
SEPU department store
February 1937. Unknown photographer

Guerra Civil: bombardeig de la ciutat
Març de 1938. Autor desconegut
The Civil War: the bombardment of the city
March 1938. Unknown photographer

AHCB-AF
© ICUB

LES TRES XEMENEIES

Un dels símbols més emblemàtics del Poblesec són LES TRES XEMENEIES, representants de l'antiga central elèctrica. Van ser construïdes en diferents períodes; la primera el 1896, l'altre al 1908 i l'última el 1912.

L'empresa "**Barcelona Traction, Light and Power Company Limited**", coneguda popularment com **La Canadenc**, degut al seu origen canadenc, va ser fundada per l'enginyer **Frederick Stark Pearson**, el 1911 a Toronto (Canadà).

L'empresa tenia com a objectiu la producció elèctrica i la seva distribució a l'àrea metropolitana de Barcelona, per al seu subministrament domèstic, funcionament dels tramvies, ferrocarrils metropolitans i enllumenat públic.

Després de dur a terme diversos moviments empresarials de mercat, entre els qual hi va haver la compra de "**Tramvies de Barcelona**" i de la "**Companyia Barcelonesa d'Electricitat**" al 1912, així com portar a terme un ambiciós projecte d'infraestructures al Pirineu, sobre el 1914 ja estava consolidada com la setena empresa productora d'electricitat del món i **considerada la primera d'Europa**.

Quan va adquirir al 1923 la Companyia Elèctrica de Catalunya i acabà així amb la competència més important que tenia, va obtenir una posició de monopoli.

Va ser notícia pels fets que van passar el febrer i març del 1919, quan els obrers van anar a una vaga general que va deixar parilitzada Barcelona. Aquest conflicte social del moviment obrer català va aconseguir, després de greus aldarulls, una gran fita: **establir, per Decret, la jornada laboral de vuit hores**.

El 1952 la "Barcelona Traction, Light and Power Company Limited", va ser subhastada i absorbida per una quantitat inferior al seu preu real per l'empresa Fuerzas Eléctricas de Catalunya (FECSA) fundada a-

questa, el 1951, pel financer mallorquí **Juan March**.

Les TRES XEMENEIES resten avui com a testimoni d'aquest passat. Al seu voltant s'ha construït un parc-jardí, inaugurat el 1995, en què s'hi fan diverses activitats

Arxiu d'imatges del mNATEC.
Fons: Hidroelèctrica (1915-1920)

culturals i d'oci i on es poden veure fragments de la maquinària de l'antiga central elèctrica reconvertits en escultures. ©

Adreça: Av. Paral·lel, 49

Metro L2 - L3

Bus: 20 - 21 - 64 - D20 - H14 (parada Paral·lel-Cabanes)

Nova York-Londres-París

Queen Mary 2

175 anys de rutes transatlàntiques

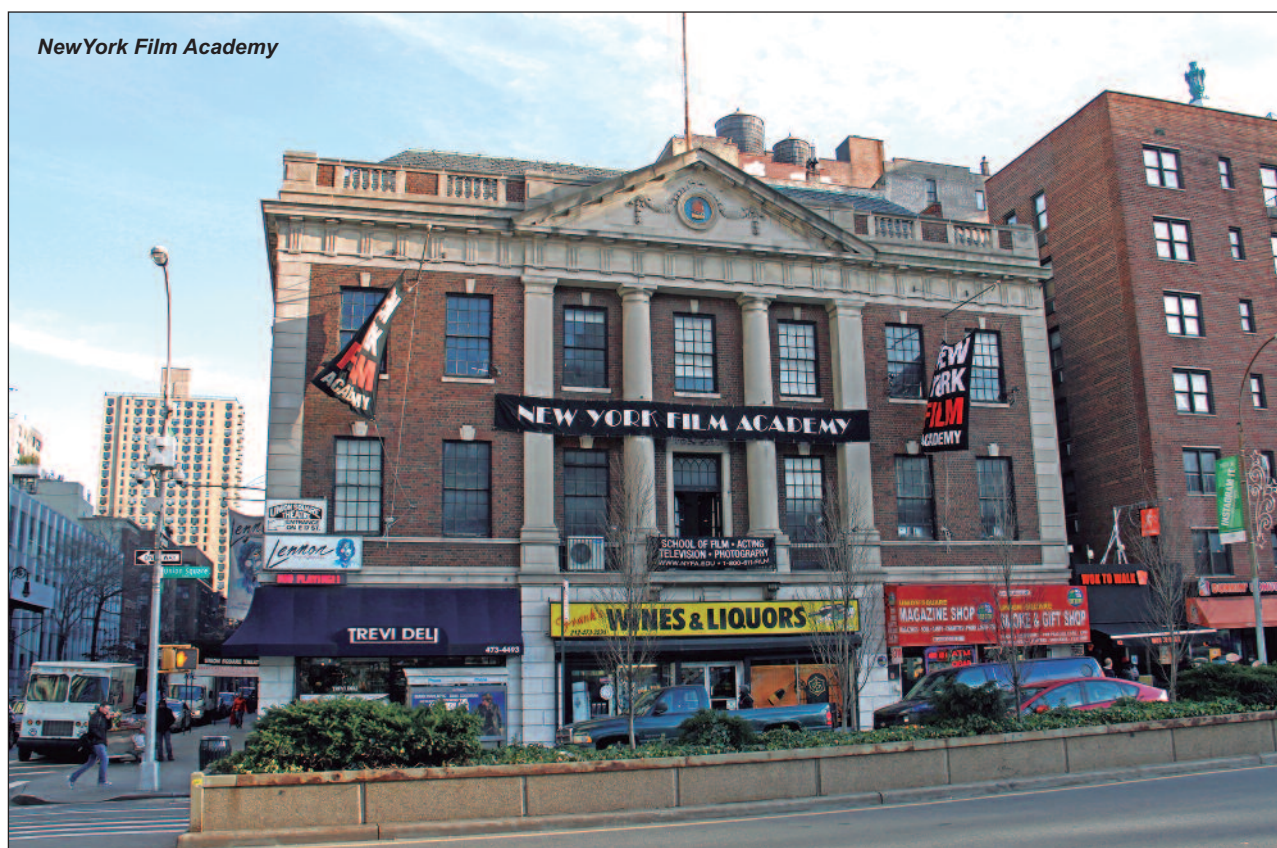
Per M Lluïsa Pujol
Periodista

Les ciutats i països d'aquest nou viatge ja els havíem visitat en altres ocasions, però teníem com a principal atractiu fer un transcontinental d'anada en avió i de tornada en vaixell, però no en un qualsevol, sinó en el Queen Mary 2, de la companyia Cunard, que va fer el recorregut Nova York-Southampton en 7 dies. D'aquest port ens vam desplaçar a la capital britànica i d'allà vam viatjar a París travessant l'Eurotúnel, un túnel ferroviari que creua el canal de la Mànega per unir França amb el Regne Unit. De la capital francesa, un tren directe (TGV) ens va portar a casa, a la Ciutat Comtal.

Vam arribar a Nova York unes hores abans de celebrar el cap d'any. Ja hem estat en aquesta seductora ciutat altres vegades, així que vam anar a visitar llocs concrets, com el **Film Society Lincoln Center**, el **New York Film Academy** i la **Zona Zero** que ja està reconstruïda.

Vam fer una parada al **FDNY Memorial Wall: Monument dedicat als 343 bombers morts durant l'11-S**, situat a la cruïlla dels carrers Liberty i Greenwich, i, molt a prop, el museu **Tribute WTC Visitor Center**, on hi ha una exposició relativa a l'11-S.

El 3 de gener de 2015 vam sortir de la ciutat dels grataccels, on començava a nevar, per dirigir-nos al vell continent en vaixell, amb el **Queen Mary 2**. Van ser set dies

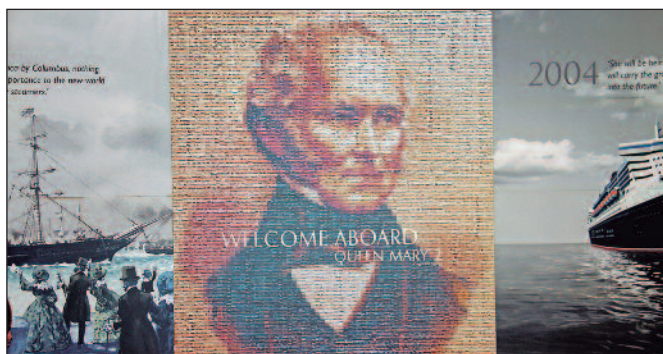

de relaxament per reposar forces, però si un volia podia trobar moltes activitats d'entreteniment com les conferències sobre la sèrie Human Planet, emesa per la BBC; **la presentació per part de l'actriu Celia Imrie del seu llibre biogràfic "The Happy Hooper"**; projeccions de pel·lícules, gaudir d'un planetari per veure un show còsmic creat exclusivament per Cunard; pràctiques de golf; festes d'etiqueta; classes de ball de saló; tast de vins o degustació d'una variada gastronomia. Una experiència inoblidable és el Te de la Tarda a la Queens Room, amb cambrers de guant blanc que serveixen te Earl Grey i sandvitxos, amb la música de fons d'un quartet que interpreta Strauss o la lectura en una acollidora biblioteca amb unes prestatgeries on es pot triar entre més de 8.000 títols.

Érem conscients durant el viatge que ens trobàvem **en una de les naus transatlàntiques més famoses del món, les naus QUEENS de Cunard**, que ens evocuen tota la seva llegendària història i que són la flota de luxe més moderna de tot el món. La companyia té, a més del magnífic **QUEEN MARY 2 (construït el 2004)**, l'esplèndid **QUEEN VICTORIA** i la nova joia de la companyia, el **QUEEN ELIZABETH**. En

Zona Zero. The National September 11 Memorial

embarcar en un vaixell Cunard un queda impressionat per les dimensions de les instal·lacions, els refinats detalls i per **poder respirar la màgia que en el passat representava viatjar**.

La història de Cunard es pot seguir en l'exposició del Maritime Quest Exhibition.

Els vaixells de Cunard han estat creuant l'Atlàntic cap a Nova York des de 1840, data en què es va establir el primer i únic servei regular transoceànic. Avui en dia, només el **Queen Mary 2** efectua aquest viatge de forma regular.

Sir Samuel Cunard, nascut al novembre de 1787, va ser el magnat navilier fundador de la línia Cunard. En 1839, la Reina Victòria va concedir a la seva empresa el paper de Vaixell de Correu Reial entre Anglaterra i els EUA a través de l'Atlàntic.

Entrevista a l'actriu Celia Imrie (dreta), a bord del Queen Mary 2, amb motiu de la presentació del seu llibre biogràfic "The Happy Hooper"

Alguns dels personatges famosos que han viatjat en el Queen Mary

Stan Laurel i Oliver Hardy amb les seves esposes

Charles Chaplin i la seva esposa Oona O'Neill

Els ducs de Windsor

Elisabeth Taylor

El 4 de juliol de 1840, el **Britannia** va salpar des de Liverpool per fer la primera travessia transatlàntica, que va canviar per sempre el sentit dels viatges oceànics. **El novembre de 1922, el Laconia de Cunard va ser noliejat per realitzar la primera volta al Món de passatgers, que va començar a Nova York i va acabar a la mateixa ciutat a la fi de març del 1923. Va fer la mateixa ruta que va solcar Magallanes 400 anys abans.**

La idea va ser concebuda per a un nou tipus de viatger, aquell amb temps per gaudir de viatges de plaer i el gust per l'exquisidesa. Un gran nombre d'hostes britànics i americans desitjaven conèixer.

Retrat i Museu de Charles Dickens. Londres

Panoràmica de Londres

xer destinacions llunyanes a través del Pacífic, l'Extrem Orient, l'Índia i l'antic Egipte. **El viatge al voltant del món havia nascut.**

En el moment d'atracar al port de Southampton vam tornar a la realitat quotidiana. Sense preses però sense pauses vam agafar un autocar que ens va traslladar a Londres, a uns 100 kms de distància. Vam estar el temps necessari per passejar pels carrers cèntrics, fer parades en botigues que mai et canses de veure, de visitar el **Museu de Dickens i el seu món literari**, així com fer un recorregut per la **British Library**, que en aquelles dates estava fent l'exposició "*Terror and Wonder. The Gothic Imagination*". Aquí vam fer donacions d'uns llibres de la **Fundació Aula de Cinema Col·lecció Josep M. Queraltó**. Tanmateix vam visitar el BFI Southbank, on es troben quatre sales de cinema, un IMAX, l'Arxiu cinematogràfic, una llibreria especialitzada en cinema i on es celebren festivals de cinema al llarg de l'any.

De la capital britànica vam viatjar a París amb l'Eurotúnel, un viatge d'unes tres hores que se'ns va passar volant.

La nostra arribada a la capital francesa va coincidir amb un fet dolorós i luctuós que havia passat pocs dies abans,

el 7 de gener, l'atac terrorista d'uns radicals islamistes al setmanari satíric "**Charlie Hebdo**", que va costar la vida a dotze persones, entre ells, Charb, director de la revista, i altres tres dibuixants: Cabu, Tignous i Wolinski. Els quatre eren dibuixants molt famosos al seu país. Només vam estar un dia, que vam aprofitar per fer una visita a uns membres de la **Academie des Arts et Techniques du Cinéma** i mostrar-los la nostra solidaritat amb el trist esdeveniment que va trastocar la vida de la societat parisenca. ©

CADENES I RELIQUIES

Per Francesc Panyella

President del Cercle Català de Marsella

Aquest article té una relació amb els que van sortir als anteriors Cartularis números 19 i 20 amb els títols SAQUEIG DE MARSELLA i CATALANS CONTRA CATALANS

En el nostre butlletí del mes de juny, el nostre amic Martí ens dona a conèixer la carta d'en **Teodor Llorente** enviada a Mistral el 1907, per enriquir amb aquesta aportació d'una part de la seva tesi, **el treball de recerca que hem emprès sobre les relacions històriques de Provença amb les nostres terres.**

Podríem dir que la carta d'en Llorente traspua una preocupació més gran: la temença a enfrontar-se amb Madrid i a través d'aquesta temença, la por de cometre un acte de "le exèrcit" puix les raons donades són sobretot guerrerres, tret del paràgraf final. Mirarem d'aproximar-nos a la situació del moment.

Quina era la situació a Catalunya el 1907?

La corba ascendent de la Renaixença Catalana s'havia transformat en un compromís polític el 1892 amb les Bases de Manresa. El 1903 es creava el **Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria (CADCI)**. El 1905, un grup de militars obtenien la seva primera victòria "castrense" a Barcelona amb l'assalt del "Cu-Cut" i "La Veu de Catalunya". L'any següent naixia el moviment polític "Solidaritat Catalana", que obtindria una gran victòria electoral el 1907. El mateix any es constituïa "Solidaritat Obrera". Tota aquesta situació desembocaria en la Setmana Tràgica de 1909, que culminaria amb l'afusellament d'en Francesc Ferrer i Guàrdia el mateix any.

Tot això ens porta a la deducció

que en **Teodor Llorente, impulsor de la Renaixença Valenciana**, eminent poeta i periodista, davant la situació que acabem de descriure a Catalunya, devia sentir-se força condicionat per la seva acta de diputat conservador enfront d'un problema tan delicat políticament com el que representava el retorn de les cadenes.

Hem parlat més amunt del paràgraf final de la carta d'en Teodor Llorente que en Martí ens ha fet conèixer, escrita a Mistral el 1907, en la qual diu:

Retrat de Teodor Llorente

Monument de la ciutat de València a Teodor Llorente, (1913). Obra de l'arquitecte Joaquim Dicenta i de l'escultor Gabriel Borràs.

*“Valence ferait une chose avec joie: elle rendrait à Marseille le corps de **Saint Louis évêque de Marseille**, que le même roi emporta, aussi, en échange de celui de **Saint Vicent Ferrer**, qui se trouve à Vannes, où il mourut...”*

*“València faria una cosa amb joia: ella tornaria a Marsella el cos de **Sant Lluís bisbe de Marsella**, que el mateix rei es va emportar, també, en intercanvi del de **Sant Vicent Ferrer**, que es troba a Vannes, on va morir...”*

Si en els articles precedents no hem parlat mai de les relíquies, i sí de les cadenes, és perquè part de les primeres, (dues vèrtebres), prop de cinquanta anys després de la carta d'en **Teodor Llorente**, havien estat tornades a Marsella, sense rebre res a canvi. A l'**Església de Saint Ferreol Les Agustins**, al Port Vell, a l'esquerra de la nau central, a tocar a l'altar major, hi trobem aquestes relíquies al costat de les quals hi ha una placa on, després d'una breu biografia de Saint Louis, s'hi diu:

*“...Lorsqu'en 1423 Marseille fut mise a sac par les espagnols (sic) le roi d'Aragon, **Alphonse V**, s'était réservé comme trophée de guerre, la Chaine fermant le port et, à titre de parent, les restes de **Saint Louis** que les freres mineurs avaient caché dans une maison du quartier des Accoules, il emportait, aussi, sa robe et son calice”.*

“Après cinq siècles d'exil Mgr l'Archevêque (sic) de Valence en Espagne a bien voulu restituer au diocèse de Marseille une importante relique.” “Après l'avoir reçue solennellement à la Cathedrale le 24 juin, Mgr, Jean Delay, Archevêque de Marseille en a confié la garde à cette église des Agustins où la translations a été faite le samedi 18 août de la même année”.

*“...Quan al 1423 Marsella va ser saquejada pels espanyols (sic) el rei d'Aragó, **Alfons V** es va reservar, com a trofeu de guerra, les Cadenes que tancaven el port i en qualitat de parentesc, les restes de **Sant Lluís** que els franciscans havien amagat en una casa del barri dels Accoules, es va emportar, també, el seu vestit i el seu calze”.*

“Després de cinc segles d'exili Mons. l'Arquebisbe (sic) de València a Espanya ha volgut restituir a la diòcesis de Marsella una important relíquia.” “Després d'haver-lo rebut solennement a la Catedral el 24 de juny, Mons. Jean Delay, Arquebisbe de Marsella n'ha confiat la guarda a aquesta església dels Agustins on el trasllat ha estat fet el dissabte 18 d'agost del mateix any”.

Retrat de Lluís de Tolosa. Antonio Vivarini, 1450. Museu del Louvre

El primer (sic) de la citació ens il·lustra de com certa gent voldria escriure la història. I és greu que una mentida tan grossa tingui cabuda en el que es considera recinte sagrat d'una Església. **Puix queda clar que fins molt després del casament d'en Ferran i d'Isabel la Catòlica -1469- la corona d'Aragó-Catalunya era un estat independent del de Castella. Quins foren els motius que portaren a gravar aquesta mentida que nega una veritat històrica tan evident? Cal pensar que en aquells temps -el 1956-, parlar de Catalunya era pecat. És evident que tots els actors de la comèdia, eclesiàstics o civils, no podien ignorar que en el temps del saqueig -1423-, la gent de Marsella parlava de "ces chiens catalans". I això durant anys i panys. No fou mai qüestió de "gossos espanyols".**

A la Biblioteca Municipal hem consultat els diaris de l'època sobre aquest esdeveniment del retorn de les relíquies. És ací el que hem trobat fullejant "**Le Meridional-La France**" i "**Le Provençal**":

“A la suite de longues demarches que les aurotités eclesiastiques et le gouvernement espagnol ont consenti, une part des reliques a été detaché...”

“Arran de llargues gestions de les autoritats eclesiastiques i el Govern espanyol van acordar, que una part de les relíquies fossin traslladades...”

Capella i reliquiari de Sant Lluís. Catedral de València

Això ens ho diu el "Le Meridional-La France" del 19 de juny de 1956. Ens dona esgarrifança la freda afirmació per la qual ens assabentem que una part de l'espinaada es portarà a Marsella, per la qual cosa deduïm que tota la resta es deu trobar encara a València.

Continuant la lectura dels diaris ens assabentem que les gestions des de Marsella foren fetes pel **comte de Marsal** i, a València, secundades per l'**Arquebisbe Olazchea Loizago** i el **Bisbe Yacinto Argaya** (*l'ortografia és la dels diaris*). Aquestes relíquies foren rebudes a la Catedral el 24 de juny del 1956 en presència de totes les autoritats eclesiàstiques, en ocasió de les bodes de plata de Nostra Senyora de la Guarda. Per part de les autoritats civils de Marsella hi havia els senyors **Lombard**, tinent d'Alcalde, i **Reyner**, conseller municipal. L'estat espanyol estava representat pel Vicecònsol, senyor **González de la Mesa**.

Amb la lectura edificant dels diaris sobre el retorn de les relíquies de Sant Lluís a Marsella, patró de la ciutat després de **Sant Llätzer** (*el Cours Saint Louis porta el seu nom*), ens assabentem que el trasllat definitiu a

l'església de **Sant Ferreol les Agustins** tingué lloc el dia 10 d'agost del mateix any, en el curs d'una imposant cerimònia on hi havia totes les autoritats eclesiàstiques de la regió. Bisbes, arquebisbes, canonges, frares, monges, etc. La Municipalitat de Marsella es trobava representada per **Pierre Pujol**. També hi havia el Consol i el Vicecònsol de l'estat espanyol.

Hem de suposar que aquesta gran operació no era gens innocent i que era conseqüència de tot un pla de "**charme**" iniciat per les autoritats de l'estat espanyol, amb l'**Opus Dei** al darrera, per tal de sortir de l'autarquia esterilitzant i paralizadora i fer oblidar el pecat original del

règim franquista (feixista) i aparèixer dins del concert mundial com una democràcia, encara que "**orgànica**".

De fet, el 27 d'agost del 1953 s'havia signat el **Concordat amb el Vaticà** i el setembre del mateix any es ratificaven els acords hispanoamericans. **Espanya era admesa a l'O.N.U. el desembre del 1955**. En el mateix període, a Catalunya hi havia grans vagues a les indústries tèxtils i metal·lúrgiques. **Degut a la situació de la Universitat, aquesta era tancada. Obrers, estudiants i intel·lectuals eren empresonats**. Començava la gran operació de l'**Opus Dei**: el català **Pere Gual i Villalbí** era nomenat ministre d'en Franco. El 1959 veia la llum el famós "**Plan de estabilizaci3n**", les conseqüències del qual, entre d'altres, foren l'emigració de prop de tres milions de ciutadans de l'estat cap a l'estranger.

El retorn de les cadenes, o una part de les mateixes, és necessari enfocar-lo amb un esperit nou, lluny i al marge de la faramalla d'ors i encens, deixant de banda conquestes guerreres i glòries passades, no fos cas que ens trobéssim, de nou, amb una altra "**vergonya salmantina**".

Cal veure'l dins l'entesa dels homes i dels pobles, orientat cap a aquesta Europa que s'està fent. **I seria extraordinari que un dels passos, "encara que es tracti de cadenes", fos donat per la gent del nostre poble**. Malgrat que això sigui com diu **Teodor Llorente** en la carta a **Mistral**: "**Réve de poete**". ©

Del butlletí "INFORMACIONS"
- Setembre del 1995.
Del Cercle Català de Marsella.

Església de Sant Ferreol les Agustins,
a Marsella, on és troben part de
les relíquies de Sant Lluís

CICLE DE CONFERÈNCIES

A LA BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

LA PRIMERA CONFERÈNCIA D'AQUEST CICLE, QUE DUIA EL TÍTOL DE "LA HIPNOSIS NO EXISTE", VA TENIR LLOC EL PASSAT 16 DE JUNY I VA SER IMPARTIDA PEL PROFESSOR MARÍN, PIONER DE LA HIPNOSI A ESPANYA.

Van fer la presentació en **Jaume Bertomeu** i n'Àngel Gordon. El professor va començar explicant breument els seus orígens professionals, quan va formar equip amb el doctor **Ferrandiz**, del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, i van començar la seva tasca d'investigació. Va ser un dels pioners en aquests temes que en els anys 60 eren experimentals.

"En realitat sí que existeix la hipnosi; és l'autohipnosi", va explicar el conferenciant, i els antics egipcis ja feien servir tècniques semblants, així com els grecs.

La paraula hipnosi ve del verb grec "hipnos", que vol dir somni. Posteriorment, **Franz Anton Mesmer**, metge alemany nascut el 1734, que curava amb imants, va ser el descobridor del magnetisme humà en descobrir que podia curar amb les mans. Un deixeble seu, el marquès de **Puységur**, va fer importants descobriments en el camp de la hipnoteràpia, com ara el procediment d'inducció hipnòtica. Segons l'abat **Faria**, l'hipnotisme es basava en el poder de la suggestió. **Sigmund Freud** va descobrir la psicoanàlisi gràcies a la hipnosi.

En la hipnosi, el conscient de l'ésser humà es posa en estat de relaxació. És com la llum de la llanterna concentrada en un punt. La hipnosi regressiva té un efecte més ràpid que la psicoanàlisi. Actualment ja no se'n pot dir parapsicologia, sinó que és una assignatura de la Facultat de Medicina denominada sofrologia. Ens va parlar dels seus usos en la medicina. Ens va explicar que en estat d'hipnosi no es pot obligar a fer el que un no vol i sempre cal estar predisposat a voler ser hipnotitzat.

Aquestes són unes pinzellades molt breus del que va ser l'extens contingut d'un tema tant interessant com el que ens va oferir el professor Marín. Acabada la conferència, el professor va fer als assistents una sessió, que ens va avisar que no seria d'hipnosi, sinó de relaxació, que va resultar molt agradable.

Als seus magnífics 80 anys imparteix tallers a persones de la tercera edat per ajudar-les a tenir més memòria i a superar els problemes de l'edat.

L'1 D'OCTUBRE VA TENIR LLOC LA SEGONA CONFERÈNCIA D'AQUEST CICLE, QUE DUIA PER TÍTOL "ÉSSERS DE LA NATURA" I QUE EN AQUESTA OCASIÓ VA SER A CÀRREC D'ÀNGEL GORDON, ESCRIPTOR I INVESTIGADOR.

El conferenciant va centrar les seves explicacions sobretot en les seves vivències i investigacions sobre aquest món tan fascinant. Va fer la presentació amb un audiovisual que havia realitzat amb l'amic **Lluís Teruel**, al qual va recordar.

Va parlar de fets sobre les tradicions i supersticions de Catalunya que es troben documentades, així com de la versió "oficial" de la llegenda del Pont del diable.

Tot aquest món va ser molt popular a l'Edat mitjana. **Ramon Berenguer II**, anomenat "cap d'estopa", va estar envoltat de mags, fetilles i fets màgics tota la seva vida, malgrat ser curta. El 1968, el conferenciant va fer una troballa d'unes restes que, després d'investigacions, es va demostrar que tenien a veure amb aquells fets màgics relacionats amb Ramon Berenguer.

En una investigació sobre els éssers lluminosos, que va fer junt amb un naturalista escèptic sobre el tema, aquest últim es va quedar impressionat i va dir que després de veure aquests éssers hi havia un abans i un després. Va explicar les seves vivències al **Bosc de les Fades**, prop d'Olot, un lloc autènticament màgic. De les llegendes de les **Dones d'aigua**, de les quals va fer les seves investigacions de camp, parlant amb els avis i pagesos de la regió, que estan convençuts de la seva presència i fins i tot havien tingut contacte amb elles i els seus encanteris. **Tota Catalunya és plena de llegendes de les Dones d'aigua.**

Per finalitzar ens va passar l'audiovisual amb l'encisadora música de "**Secret Garden**", en què vam veure unes interessants imatges de nombrosos éssers de la natura dels quals anomenarem només uns quants; els **gnoms**, en els quals encara avui en dia hi creuen totalment als països del nord d'Europa i que a Noruega fins i tot els hi posen menjar; els **trolls**; els **nans**; els **Coblynau**, que venen del país de Gal·les; els **espectres**; les **bruixes**; les **fades**; les **sílfides**; els **elfs**; els **follets**, etc... I per últim les fotos d'un autèntic ésser o animal teratològic trobat en un bosc. Avui en dia, segons va dir el conferenciant, es troba a Washington per a la seva investigació.

EL PASSAT 15 D'OCTUBRE VA TENIR LLOC L'ÚLTIMA DE LES CONFERÈNCIES D'AQUEST CICLE, AMB EL TÍTOL "LLOGS DE PODER: MONTSERRAT (EL SAGRAT I EL PROFÀ)", QUE VA IMPARTIR EN BARTOMEU BIOQUE, ESCRIPTOR I INVESTIGADOR.

Va dedicar la conferència a **Lluís Teruel**, com a homenatge a l'amic que havia col·laborat en tantes ocasions.

Per començar, va fer la presentació d'un vídeo titulat "*Demiürg*", escenificat amb marionetes que descrivia la creació. Seguidament va introduir els assistents dins del món del sagrat i el profà i de la **importància de Montserrat com a lloc de poder**. Va parlar del Cavall Bernat i d'una de les nombroses llegendes que s'expliquen.

Va fer una introducció a altres cultures, per exemple, la deïficació dels animals i els elements de la natura en l'**Antic Egipte**. També va parlar

de com avui en dia l'home s'ha separat de la natura i l'ha dessacralitzat, a diferència de l'home antic. L'home profà queda atrapat per la forma, l'home religiós, espiritual, veu més enllà.

També va fer menció de les plantes sagrades, plantes enteògenes, drogues utilitzades en cerimònies rituals, algunes molt perilloses, com el peiot, l'amanita muscària, la belladona, etc... El farmacon era un producte que s'elaborà de la mescla de plantes psicotròpiques i que segons com s'emprava podia guarir o matar. Són plantes sagrades o amorfes, segons s'utilitzin.

Així mateix, va tractar del llocs sagrats, significatius i dels llocs amorfes o profans. Els llocs on hi ha culte i rituals s'impregnen de sacralitat, a diferència d'espais que poden ser de gran bellesa però que estan mancats d'aquesta sacralitat i que, per tant, són espais profans. Un lloc sagrat per excel·lència: **Montserrat**, muntanya fàl·lica amb un simbolisme entre la muntanya i la cova on es va trobar la moreneta. **Es va destacar la importància que li va donar Himmler quan esperava trobar a Montserrat (Montsalvat) el Graal** i s'explicà el mite de **Fraï Garí** a la muntanya montserratina. **Montserrat és un lloc on els corrents energètics tenen una força extraordinària.**

Va parlar de diversos d'aquests llocs sagrats d'arreu del món.. Entre d'ells **Sant Michel** i **Montsegur**, els seus favorits. I d'altres com el claustre de la catedral de **Girona**, el de **Sant Cugat** i el de **Sant Juan de la Peña**.

El conferenciant ens va introduir també en el culte a les **Verges Negres** que representen la terra primitiva. **Va parlar de la cova de Lombrives (França)** i de l'úter de la terra. **Isis** és una verge negra. Recentment s'han trobat imatges d'Isis a **França (Rennes les Bains)**. Antigament a les verges negres se les adorava en les coves, no en els temples.

Per acabar la conferència, en **Bioque** va presentar el seu llibre "*Lugares sagrados de Europa*", en el que s'inclou la muntanya de Montserrat com a lloc sagrat.

Aquest cicle de conferències va tenir un gran ressò, ja que hi va assistir un nombrós públic. Finalitzada cadascuna de les xerrades hi va haver l'acostumat debat.

Els temes tractats són prou interessants per aprofundir en ells, però aquí només hem fet un sinopsi del que va ser el seu contingut.

Profesora
ROSANA LARA
Instituto de Consulta y Desarrollo Personal
Sepulveda, 138, Barcelona
93 343 76 65 • www.institutorosana.com

CONSULTAS PERSONALES Y PROFESIONALES POR CLARIVIDENCIA

TALLERES DE CRECIMIENTO PERSONAL,
a través del "YO SOY " todos los viernes de 20 a 21h

Poderosos cursos y seminarios auxiliares para el desarrollo humano, capaces de impulsar de forma constante todos los procesos de la evolución del SER.

CURSOS, TALLERES Y SEMINARIOS:

- CÁBALA
- FENG SHUI
- CONSTELACIONES FAMILIARES
- REIKI
- VIAJE A TRAVÉS DEL ALMA
- YOGA
- MEDITACIÓN
- FLORES DE BACH
- GRAFOLOGÍA
- CONTROL MENTAL
- TAROT EVOLUTIVO
- AVATAR
- ALQUIMIA

LOS MEJORES PROFESORES
A SU SERVICIO

LAS VELAS
DE

Mariano

Poligono Industrial Can Castells
Cl Juan de la cierva 8 d
08420 Canovellas - Barcelona
Tel 938400239
www.lasvelasdemariano.com

Tienda en Barcelona
Cl Sardenya 209 bis
Tel. 932455859

Què podem aconseguir amb la **Hipnosi clínica?**

1. Eliminar l'addicció al tabac i altres addiccions
2. Alleujar transtorns afectius
3. Ansietat i depressió
4. Tractament de dolors crònics i fibromiàlgia
5. Millorar defenses de les persones que reben quimioteràpia
6. Induir al somni a persones que pateixen d'insomni
7. Tractament indicat per a obesos que volen perdre pes

Avui al segle XXI "La Hipnosi clínica"
és clau per solucionar "els teus problemes"

Àngel Gordon **Hipnòleg Clínic**

Àngel Gordon
Hipnòleg Clínic
C/Bailén, 169, pral. 3a
08037 Barcelona
Tel. i Fax 934 592 255

Pl. Independència, 12, 2n 1a
Girona
Tel. 630 051 601

angelgordonlions@hotmail.com

Fotografía Erich Andrés © Archivo fotográfico Juan-Javier Bofill Real Círculo Artístico de Barcelona

MUSEO REAL CÍRCULO ARTÍSTICO
DE BARCELONA - C/. Arcs, nº. 5

DALÍ ESCULTOR
COLECCIÓN PRIVADA

